

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน
ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นายกมลชัย จันทร์ศรี

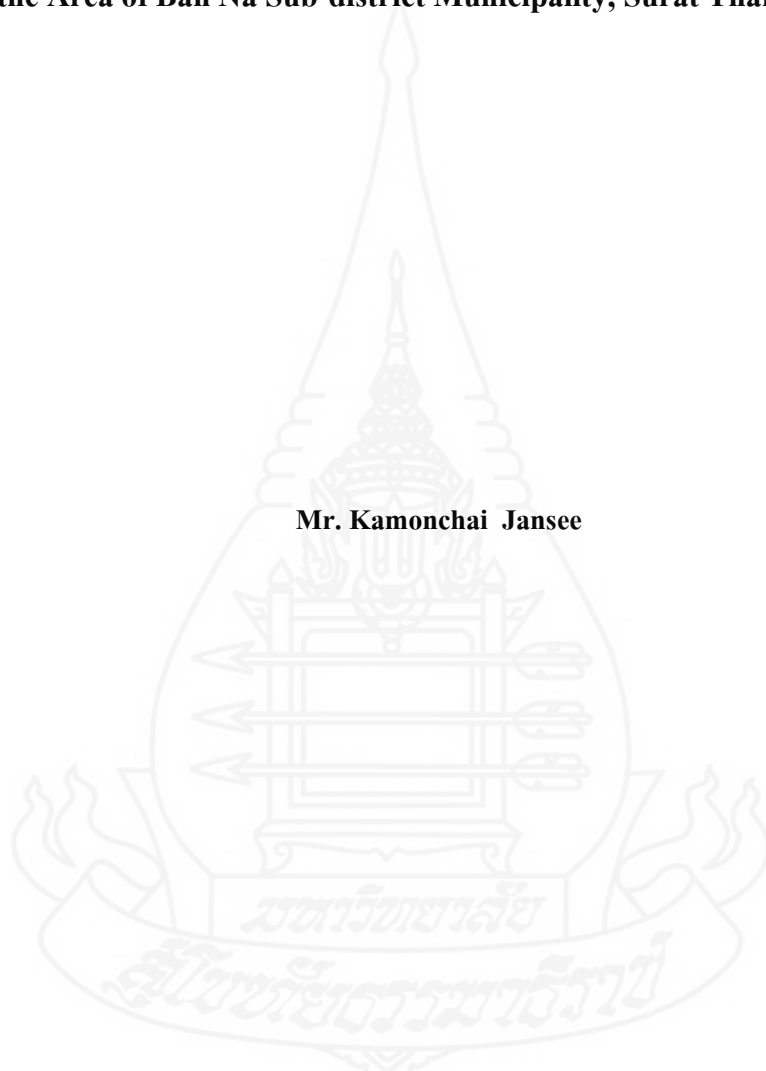

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกบริหารสาขารัฐศาสตร สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

**Factors Affecting Solid Waste Management Behaviors of Householders
in the Area of Ban Na Sub-district Municipality, Surat Thani Province**

Mr. Kamonchai Jansee

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Health in Public Health Administration

School of Health Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน
ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อและนามสกุล นายกมลชัย จันทร์ศรี

วิชาเอก บริหารสาธารณสุข

สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

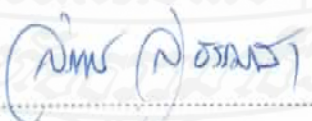
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ธีระวุธ ธรรมกุล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธีระวุธ ธรรมกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช รติโอพาร)

.....
(รองศาสตราจารย์สุรวุฑ สุธรรมมาสา)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ชื่อการศึกษา **คั้นคว่ำอิสระ** ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน
ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้ศึกษา นายกมลชัย จันทร์ศรี รหัสนักศึกษา 2585000322

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ธีระวุธ ธรรมกุล ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยด้านความรู้เรื่องมูลฝอย และทัศนคติการจัดการมูลฝอย (2) ปริมาณมูลฝอยของครัวเรือน (3) พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของครัวเรือน และ (4) อิทธิพลของปัจจัยด้านความรู้ ทัศนคติการจัดการมูลฝอย ปริมาณมูลฝอยของครัวเรือนต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

ประชากรในการศึกษาคือหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอ บ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมดจำนวน 1,550 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 หัวหน้าครัวเรือน จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม จิสตาร์ฟาวเวอร์ 3.1 และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย โดยเก็บข้อมูลกับหัวหน้าครัวเรือน ด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงด้านความรู้เกี่ยวกับ มูลฝอยของครัวเรือน เท่ากับ 0.71 และด้านทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนเท่ากับ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความรู้เรื่องมูลฝอย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (2) พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของครัวเรือน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ (3) ปริมาณขยะมูลฝอยของครัวเรือนน้อยกว่า 2 กิโลกรัมต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 37.20 เฉลี่ย 2.66 กิโลกรัมต่อวัน (4) หลังจากควบคุมตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วม พบว่าปัจจัยด้านการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยในครัวเรือน ประเภทที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยสามารถอธิบายพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ได้ร้อยละ 46.0

คำสำคัญ ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม ปริมาณมูลฝอย การจัดการมูลฝอย

Independent Study title: Factors Affecting Solid Waste Management Behaviors of Householders in the Area of Ban Na Sub-district Municipality, Surat Thani Province

Author: Mr. Kamonchai Jansee; **ID:** 2585000322;

Degree: Master of Public Health;

Independent Study advisor: Dr. Theerawut Thammakun;

Academic year: 2018

Abstract

This cross-sectional survey research aimed to study: (1) the knowledge of solid waste and the attitudes towards solid waste management; (2) amounts of household solid waste; (3) solid waste management behaviors of households; and (4) influence of knowledge, management attitude and amounts of solid waste on solid waste management behaviors of householders in the Ban Na municipal area.

The study was conducted on a sample of 312 householders selected using the simple random sampling method from all 1,550 householders in the Ban Na Municipality, Ban Na Doem district, Surat Thani province. The sample size was calculated using G*Power 3.1 program. Data were collected using a questionnaire with the reliability values for knowledge and attitude on solid waste management of 0.71 and 0.82, respectively. Data analysis was undertaken to determine frequency, percentages, means, standard deviations, and multiple regression.

The results showed that: (1) among all participating households, most of them had the knowledge of solid waste at a low level and the attitude towards solid waste management at the good level; (2) most of the households had solid waste management behaviors at the low level; (3) regarding the amount of solid waste, 37.2% of the households generated less than 2 kilograms per household per day, while the overall average was 2.66 kilograms per household per day; and (4) after adjustments for possible confounders, the householders' educational level, career, and average income, housing type, number of family members and attitude towards solid waste management significantly affected solid waste management behaviors ($p = 0.05$), which could 46.0% explain the solid waste management behaviors.

Keywords: Knowledge, Attitude, Behavior, Amount of solid waste, Solid waste management

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สัมฤทธิ์ผลได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ และให้โอกาสในการศึกษาครั้งนี้ รวมถึงเจ้าของวรรณกรรมที่ปรากฏอยู่ในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ทุกท่าน

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.ธีระวุธ ธรรมกุล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ท่านได้กรุณาสละเวลาในการให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านนา ปลัดเทศบาลและเจ้าหน้าที่ในกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับมูลฝอยของครัวเรือน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาในการจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ผู้มีพระคุณต่อผู้ศึกษา ให้ขวัญและกำลังใจในการศึกษามาโดยตลอด ตลอดจากผู้มีพระคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและให้กำลังใจผู้ศึกษาเสมอมา ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ และคุณประโยชน์จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กมลชัย จันทร์ศรี

กรกฎาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	24
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูล	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือนและคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน ...	30
ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน	33
ตอนที่ 3 ทักษะคิดต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน	35
ตอนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน	38
ตอนที่ 5 อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือนและคุณลักษณะทั่วไป ของครัวเรือน ความรู้ ทักษะคิดต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของครัวเรือน	45
ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแบบสอบถาม	49
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	51
สรุปการวิจัย	51
อภิปรายผล	54
ข้อเสนอแนะ	56
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	61
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	62
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
ค ตารางแสดงระดับความรู้ ระดับทักษะคิด และระดับพฤติกรรมแยกรายข้อ	73
ตารางแสดงค่า VIF ของตัวแปรอิสระ ในการวิเคราะห์ Multivariate	
ประวัติผู้ศึกษา	84

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 30
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของคุณลักษณะทั่วไป 31
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย 33
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย..... 33
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอย 36
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติ 36
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนและร้อยละของระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย 38
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรม 38
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย 39
	ด้านการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย 40
	ด้านการเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน
ตารางที่ 4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย 41
	ด้านการลดการใช้
ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย 42
	ด้านการใช้ซ้ำ
ตารางที่ 4.13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย 42
	ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่
ตารางที่ 4.14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย 43
	ด้านการกำจัดมูลฝอย
ตารางที่ 4.15	ผลวิเคราะห์ Bivariate ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย.... 45
ตารางที่ 4.16	ผลวิเคราะห์ Multivariate ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย.... 48

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 1

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปริมาณมูลฝอยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อเกิดการพัฒนาด้านเทคโนโลยี การขยายตัวทางเศรษฐกิจ คนจากพื้นที่ต่างๆอพยพเข้ามาทำงาน โดยเฉพาะแหล่งอุตสาหกรรม โรงงาน ทำให้เกิดความแออัดของประชาชนในชุมชนหรือในเขตเมืองที่เป็นย่านอุตสาหกรรม หรือบริเวณโดยรอบบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัย และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมท่ามกลางการแข่งขันที่สูง รวมไปถึงการอุปโภคบริโภคต่างๆรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันสิ่งที่พบคือปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นเป็นเงาตามตัว ที่เพิ่มสูงขึ้นที่ขาดการจัดการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและมีข้อจำกัดหลายประการ เช่นงบประมาณ บุคลากร ส่งผลให้มูลฝอยสะสมเพิ่มทวีมากขึ้น การจัดการมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศมีจำนวน 7,777 แห่ง หน่วยงานท้องถิ่นที่ให้บริการเก็บขนนำไปกำจัด มีจำนวน 4,545 แห่ง จำนวน 13.6 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 50 ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ โดยถูกกำจัดในสถานที่กำจัดอย่างถูกต้องจำนวน 9.59 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 36 และนำไปกำจัดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง เช่น เสากลางแจ้ง เทศกิจบ่อดินเก่า/พื้นที่รกร้าง จำนวน 11.69 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 43 ส่วนการนำไปคัดแยกเพื่อใช้ประโยชน์มีเพียง 5.76 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 21 (กรมควบคุมมลพิษ, 2559)

การจัดการมูลฝอยเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทุกหน่วยงานและประชาชนทุกครัวเรือน จะต้องร่วมมือกันจัดการมูลฝอย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคัดแยกมูลฝอย ก่อนที่จะนำไปกำจัดโดยมีการคัดแยกมูลฝอยที่ครัวเรือนหรือต้นทาง ของมูลฝอยที่เกิดขึ้น พึงระลึกเสมอว่ามูลฝอยชนิดใดที่สามารถนำกลับไปใช้ได้ อีก หรือสามารถแปรรูปเพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน เป็นการคัดแยกโดยให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและช่วยลดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากมูลฝอยที่สามารถคัดแยกแล้ว ยังมีมูลฝอยอันตรายจากบ้านเรือนเช่น หลอดไฟเก่า ถ่านไฟฉาย กระป๋องสเปรย์สารเคมี สามารถที่จะปนเปื้อนสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน (กรมควบคุมมลพิษ, 2559)

ถ้าไม่มีการจัดการที่ถูกต้อง อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพได้ เช่น โรคภูมิแพ้ ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน โรคที่เกิดจากระบบทางเดินอาหาร ที่เกิดจากเชื้อโรคต่างๆ ในมูลฝอยที่กำจัด

ไม่หมด ทำให้ตกค้างเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของหนู ยุง แมลงสาบ แมลงวัน และสัตว์พาหะนำโรค และที่ร้ายยิ่งกว่านั้น การได้รับสารพิษต่อเนื่อง เป็นระยะเวลานาน อาจทำให้เกิดโรคมะเร็งได้ การสูดดมอากาศเสีย จากการเผาถ่านแฉ่ง ทำให้เกิดควันและสารพิษปนเปื้อนในอากาศเช่นสารไดออกซินและพีวแรน ระหว่างการเผาซึ่งสารทั้งสองเป็นสารก่อมะเร็งและทำลายการทำงานของตับได้ อันตรายจากมูลฝอยที่เป็นสารเคมีและเป็นพิษบางชนิด ซึ่งเป็นตัวก่อให้เกิดมะเร็งผิวหนังและมะเร็งปอด เป็นต้น (กรมอนามัย, 2557) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการมูลฝอย ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การปฏิบัติ ด้วยในปัจจุบันมูลฝอย เป็นปัญหาระดับชาติ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นเรื่อง que ทุกคนต้องจัดการครัวเรือนของตัวเอง โดยเฉพาะการลด คัดแยก และนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยเริ่มจากครัวเรือน ขยายออกไปสู่ชุมชน และองค์กรต่างๆ อันจะส่งผลให้ปริมาณมูลฝอยลดลงในภาพรวมของประเทศ อีกทั้งยังเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่จำกัดเพียง 4.08 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,478 คน จำนวน 1,550 ครัวเรือน มีพื้นที่รับผิดชอบ 4 ชุมชน มีปริมาณมูลฝอยโดยเฉลี่ยจำนวน 3.12 ตันต่อวัน ลักษณะทางสังคมเป็นแบบชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท และหากอยู่ในช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลวันปีใหม่ เทศกาลวันสงกรานต์ ก็จะมีปริมาณมูลฝอยเพิ่มจำนวนมากขึ้น ในการกำจัดมูลฝอยนั้น ทางเทศบาลตำบลบ้านนาไม่มีพื้นที่ในการกำจัดมูลฝอย โดยได้นำไปกำจัดที่บริษัทบริษัทหลักก็ คลีน เอ็นเนอร์ยี่จำกัด ซึ่งเป็นสถานที่กำจัดมูลฝอยที่ถูกหลักวิชาการสุขาภิบาล โดยเสียค่าใช้จ่ายในการกำจัดมูลฝอยตามอัตราที่กำหนด ซึ่งพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านนา มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ดึก บ้าน มีการประกอบการค้าเพิ่มขึ้น มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ คาดว่าอาจจะก่อให้เกิดปริมาณมูลฝอยเพิ่มตามมาด้วย อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ได้ การจัดการมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านนา มีการเก็บรวบรวมมูลฝอยจากถังขยะที่อยู่ตามพื้นที่ในชุมชน โดยมีการเก็บมูลฝอยทุกวัน เป็นมูลฝอยทุกประเภทรวมอยู่ในถังขยะ ส่วนใหญ่จะเป็นมูลฝอยอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ นอกจากนั้นจะเป็นมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยรีไซเคิล และมูลฝอยอันตราย ถ้ามีการจัดการที่ไม่ดีอาจจะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยได้ โดยเฉพาะมูลฝอยอันตราย ที่พบได้ตามครัวเรือนของประชาชน และมูลฝอยทุกประเภทส่วนใหญ่แล้วยังไม่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งจากครัวเรือนหรือชุมชน (เทศบาลตำบลบ้านนา, 2559)

การจัดการมูลฝอยของครัวเรือน มีความจำเป็นที่จะให้หัวหน้าครัวเรือนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน เพราะว่าเป็นผู้นำในการจัดการทุกเรื่องในครัวเรือน โดยเฉพาะปัญหาเรื่อง

มูลฝอยที่เกิดขึ้นจากครัวเรือน ไม่ควรให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ เพราะว่าทุกคนเป็นผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยขึ้น ซึ่งทุกครัวเรือนจะต้องให้ความสำคัญในการจัดมูลฝอยให้เหลือน้อยที่สุดก่อนที่จะนำไปทิ้งหรือกำจัด หัวหน้าครัวเรือนสามารถที่จะแนะนำสมาชิกในบ้าน ให้ช่วยกันลดหรือคัดแยกมูลฝอยจากครัวเรือน ก่อนนำไปทิ้งในที่รองรับขยะต่อไป จึงต้องทำการศึกษาในหัวหน้าครัวเรือน จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้านความรู้ ในการจัดการขยะมูลฝอยส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง สำหรับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับมาก (สมพงษ์ แก้วประยูร, 2558) มีงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในด้าน อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะที่อยู่อาศัย กับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ณัฐวดี สุขช่วย, 2558) แต่ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขยะกับพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน รวมทั้งการทดสอบอิทธิพลของปัจจัยที่สำคัญต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน โดยเฉพาะในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาในกลุ่มแกนนำครัวเรือนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือน จึงเลือกทำการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลไปสู่การพัฒนาในระดับท้องถิ่น ให้สามารถนำผลจากการศึกษาไปพัฒนาหรือปรับกลยุทธ์ในการจัดการมูลฝอย สุดท้ายจะส่งผลดีต่อหน่วยงานและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย ทัศนคติการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

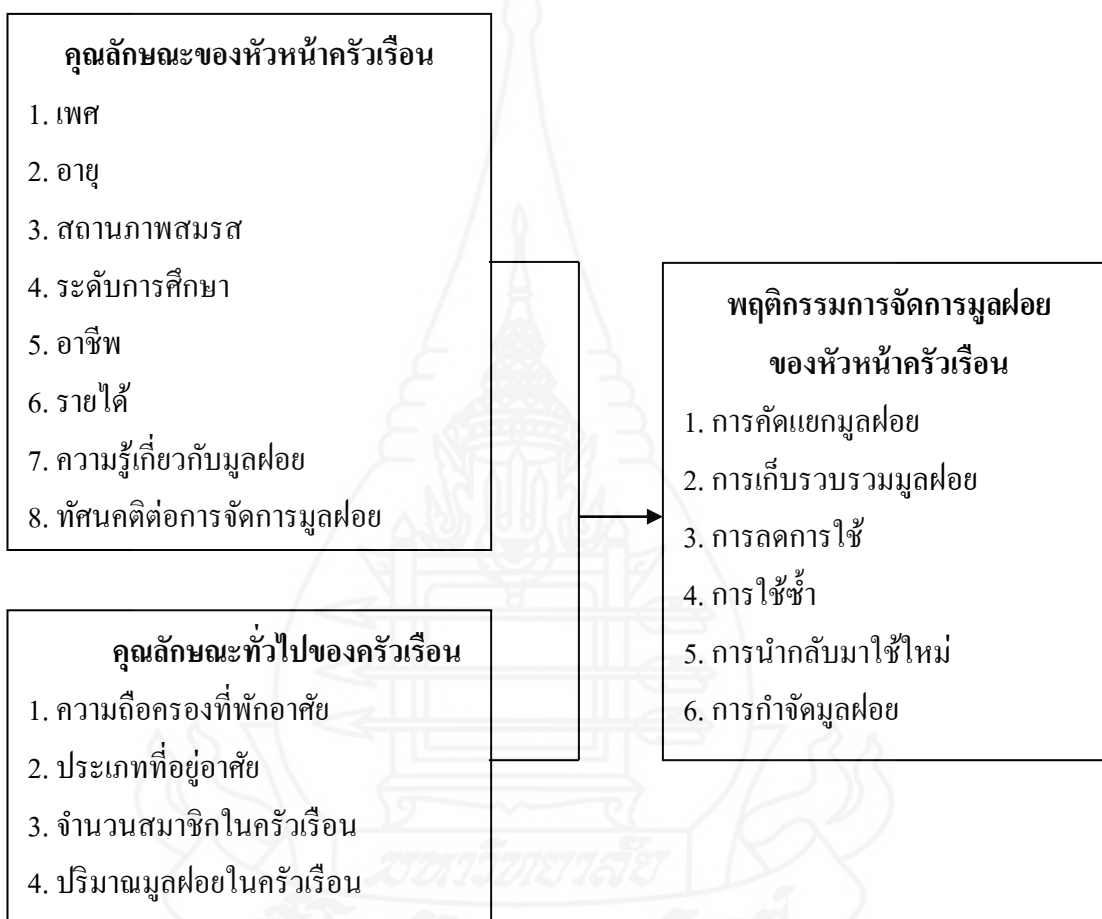
2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

2.3 เพื่อศึกษาปริมาณมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

2.4 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านความรู้ ทัศนคติการจัดการมูลฝอย ปริมาณมูลฝอยของครัวเรือนต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี นั้น ได้แก่ คุณลักษณะของหัวหน้าครัวเรือน คุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน ดังแสดงกรอบแนวคิดไว้ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 คุณลักษณะของหัวหน้าครัวเรือน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย ทักษะต่อการจัดการมูลฝอย มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

4.2 คุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน ได้แก่ ความถือครองที่พักอาศัย ประเภทที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Survey Research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะของประชากรประกอบด้วย คุณลักษณะของหัวหน้าครัวเรือน คุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย ทัศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

5.1.1 ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่

(1) คุณลักษณะทั่วไปของหัวหน้าครัวเรือน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย ทัศนคติ

(2) คุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน ได้แก่ ความถือครองที่พักอาศัย ประเภทที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน

2) ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน (การคัดแยกมูลฝอย การเก็บรวบรวมมูลฝอย การลดการใช้ การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ การกำจัดมูลฝอย)

5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ พื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 หัวหน้าครัวเรือน หมายถึง สมาชิกในครัวเรือนส่วนบุคคลซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าครัวเรือน และโดยทั่วไปเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสูงสุดในการปกครอง หรือเป็นผู้อุปถัมภ์ในเชิงเศรษฐกิจและสวัสดิการของสมาชิกในครัวเรือน

6.2 ความรู้เรื่องมูลฝอย หมายถึง ความสามารถในการคิดและเข้าใจข้อเท็จจริงของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับประเภทมูลฝอยได้แก่ มูลฝอยย่อยสลาย มูลฝอยรีไซเคิล มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยอันตราย การคัดแยกมูลฝอย ความเป็นอันตรายของมูลฝอย รวมไปถึงการกำจัดมูลฝอย

6.3 ทักษะต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน หมายถึง ความรู้สัณนิทการของหัวหน้าครัวเรือนที่มีต่อพฤติกรรมจัดการมูลฝอยใน ทักษะในการแก้ปัญหามูลฝอย การคัดแยกมูลฝอย การเก็บรวบรวมมูลฝอย การลดการใช้ การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ การกำจัดมูลฝอย

6.4 มูลฝอย หมายถึง เศษวัสดุเหลือใช้ต่างๆ เช่น เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ กระจกพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ภาชนะบรรจุภัณฑ์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยอันตรายจากชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

6.4.1 มูลฝอยย่อยสลาย คือ มูลฝอยที่มีความชื้นสูง เป็นมูลฝอยที่มีการย่อยสลายด้วยวิธีการทางชีวภาพได้ เช่น เศษผัก เศษอาหาร เป็นต้น

6.4.2 มูลฝอยรีไซเคิล คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ กระจก เครื่องดื่ม เศษพลาสติก เศษโลหะ อลูมิเนียม ขางรถยนต์ ถังเครื่องดื่มแบบ UHT เป็นต้น

6.4.3 มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะที่พบเห็นอยู่ทั่วไป ใช้ประโยชน์ได้น้อย ไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น หนองพลาสติกใส่ขนม หนองลูกอม ซองขนมสำเร็จรูป เป็นต้น

6.4.4 มูลฝอยอันตราย คือ เศษสิ่งของเหลือใช้ หรือเสื่อมสภาพ และภาชนะบรรจุเคมีภัณฑ์ต่างๆที่ปนเปื้อนสารอันตราย เช่น สารพิษ สารไวไฟ สารเคมีที่กัดกร่อนได้ สารกัมมันตรังสี รวมทั้งสารที่ทำให้เกิดโรค หรือสิ่งอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

6.5 ปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน หมายถึง จำนวนมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆในครัวเรือนต่อวัน ทั้งนี้ไม่รวมมูลฝอยติดเชื้อ

6.6 ภาชนะรองรับขยะ หมายถึง ภาชนะหรือที่สำหรับรองรับสิ่งเหลือใช้แต่ละประเภทของขยะ ณ แหล่งกำเนิดต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยสำหรับนำไปกำจัดต่อไป

6.7 จุดรวบรวมขยะอันตรายของชุมชน หมายถึง สถานที่ใดที่หนึ่งของชุมชนในการรวบรวมขยะอันตรายของชุมชนที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆในบ้านเรือนของชุมชนนั้นๆ

6.8 พฤติกรรมจัดการมูลฝอย หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำที่แสดงออกของหัวหน้าครัวเรือนต่อการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

6.8.1 การคัดแยกมูลฝอย หมายความว่าถึง วิธีการแยกมูลฝอยออกเป็นแต่ละประเภทของมูลฝอย เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อลูมิเนียม โดยใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักรกล เพื่อให้เกิดประโยชน์และความคุ้มค่าของมูลฝอย

6.8.2 การเก็บรวบรวมมูลฝอย หมายความว่าถึง การเก็บขนมูลฝอย ไปเทใส่รวบรวมในรถบรรทุกขยะ และการที่พนักงานกวาดถนนเก็บรวบรวมมูลฝอยไว้ให้รถบรรทุกขยะมูลฝอยที่รวบรวมจากแหล่งต่างๆจะถูกนำไปถ่ายใส่ในรถบรรทุกขยะ เพื่อที่จะขนส่งต่อไปยังสถานที่กำจัดมูลฝอย

6.8.3 การลดการใช้ หมายความว่าถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวเราเองในการใช้สินค้าและบริการต่างๆ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เช่น มูลฝอยที่จะเกิดขึ้น การใช้พลังงานในการผลิต ความสิ้นเปลืองในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

6.8.4 การใช้ซ้ำ หมายความว่าถึง การนำวัสดุหรือทรัพยากรที่มีอยู่ ที่สามารถนำมาใช้ได้ อีก นำกลับมาใช้ซ้ำ เพื่อลดปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น

6.8.5 การนำกลับมาใช้ใหม่ หมายความว่าถึง การนำวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก ฯลฯ ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ ผลนำกลับมาใช้ใหม่

6.8.6 การกำจัดมูลฝอย หมายความว่าถึง วิธีการกำจัดมูลฝอยที่ใช้ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน มีหลายวิธี เช่น การนำไปกองทิ้งบนพื้นดิน การเผา หมักทำปุ๋ย เผาในเตาเผาขยะ และฝังกลบอย่างถูกหลักวิชาการ เป็นต้น การกำจัดมูลฝอยดังที่กล่าวมานั้น บางวิธีเป็นการกำจัดที่ไม่ถูกต้องทำให้เกิดภาวะเป็นพิษต่อสภาพแวดล้อมและมีผลกระทบต่อสุขภาพของคนด้วย

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้บริหารท้องถิ่น สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อปรับกลยุทธ์ และพัฒนาในด้านปัจจัยต่างๆที่จะช่วยจัดการมูลฝอยในครัวเรือน

7.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมต่อการจัดการมูลฝอยที่เหมาะสมและถูกต้อง

7.3 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจศึกษาในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ ทักษะการจัดการจัดการมูลฝอย ปริมาณมูลฝอยของครัวเรือนต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความทางวิชาการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบและแนวทางดำเนินงานวิจัยให้ครอบคลุมหัวข้อต่างๆดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย
2. แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้
3. แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
4. แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย

1.1 ความหมายของการจัดการ

คำว่า การจัดการ (Management) ตามพจนานุกรมฉบับพระราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมาย การจัดการ หมายถึง การสั่งงาน ควบคุมงาน ดำเนินงาน

Fayol (1949) ได้กล่าวถึง การจัดการ ว่าเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545 : 6-7) ได้สรุปว่า การจัดการเป็นเรื่องของการผสมผสานหรือบูรณาการทรัพยากรการจัดการ ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Material) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) ข้อมูลข่าวสาร (Information) และเวลา(Time)

วิโรจน์ สารรัตน์ (2545:3-4) กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นศาสตร์ (Science) เพราะเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการสืบค้น หาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ มีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล มีการตั้งสมมุติฐานและทดสอบ

สมมุติฐาน เป็นศิลป์ (Art) เพราะบุคคลต้องใช้ทักษะและความรู้ทางการบริหารที่ได้รับการพัฒนา มาเป็นอย่างดี จากการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2543:3) กล่าวว่าการจัดการ (Management) ใช้ในแวดวงของ ภาคเอกชน หมายถึงกระบวนการที่ผู้บริหารปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของ องค์กร โดยอาศัยบุคลากรและทรัพยากรทางการบริหาร

สรุป ความหมายของ “การจัดการ” หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการ ที่ดำเนินการ จัดการงานหรือกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยอาจใช้รูปแบบหรือ วิธีการต่างๆในการจัดการ ตามที่ได้วางแผน เพื่อให้เป้าหมายสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

1.2 ความหมายของมูลฝอย

คำว่า มูลฝอย เป็นคำที่มีความหมายอย่างกว้างขวาง ซึ่งความหมายของมูลฝอยหรือ ขยะมูลฝอย มีไว้มากมาย เช่น

กรมควบคุมมลพิษ (2548) ได้อธิบายไว้ว่า ขยะหรือมูลฝอย (Solid waste) คือ เศษกระดาษ เศษผ้าเศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซาก สัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอย ดิบเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช่แล้วของโรงงาน ซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

สวัสดิ์ โนนสูง (2543) ได้กล่าวว่า มูลฝอย หมายถึง สิ่งของเหลือทิ้งจาก กระบวนการ ผลิตและอุปโภคซึ่งเสื่อมสภาพจนใช้การไม่ได้หรือไม่ต้องการใช้แล้วบางชนิดเป็นของแข็งหรือกาก ของเสีย (Solid Waste) มีผลเสียต่อสุขภาพทางกาย และใจ เนื่องจากความสกปรก เป็นแหล่งเพาะ เชื้อโรค ทำให้เกิดมลพิษและทัศนียภาพที่สกปรก

พิชิต สกกุลพรหมณ์ (2535, น. 334) ได้ให้ความหมายว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง บรรดา สิ่งของที่เสื่อมสภาพ ซ้ำรูด หรือสภาพการใช้งาน ได้แก่ เศษสิ่งของ หรือเศษวัสดุต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นจากอาคารที่พักอาศัย สถานที่ทำการ โรงงานอุตสาหกรรม ตลาด ถนน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ขยะหรือมูลฝอยหรือมูลฝอยชุมชน เป็นคำที่ใช้บ่อยและ มีความหมายเดียวกัน โดยหมายถึง เศษวัสดุต่างๆที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการกระทำของ มนุษย์ และเป็นผลผลิตจากผลิตภัณฑ์ต่างๆที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ สิ่งที่เหลือใช้จาก การอุปโภคบริโภค โดยที่สิ่งนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ก็ตาม ยกเว้นมูลฝอยตาม กฎหมายว่าด้วยโรงงาน

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย (2555) ได้จัดแบ่งลักษณะทางกายภาพ ตามประเภทของขยะมูลฝอยชุมชน ได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1.2.1 ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) คือ ขยะที่ย่อยสลายได้เร็ว หรือ มูลฝอยย่อยสลาย ทำให้เกิดการหมักหรือสะสมแร่ธาตุต่างๆจากมูลฝอยย่อยสลาย พบมากถึงร้อยละ 64 ของขยะทั้งหมด สามารถนำมาใช้ประโยชน์หมักทำปุ๋ยได้หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นอย่างอื่นได้ ยกตัวอย่าง มูลฝอยย่อยสลายที่พบโดยทั่วไป เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น ในแต่ละประเภทของขยะมูลฝอยทั้งหมด

1.2.2 ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) คือ วัสดุเหลือใช้จากการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนหรือจากแหล่งต่างๆ จากร้านค้าหรือตามห้างสรรพสินค้าโดยทั่วไป ซึ่งขยะประเภทนี้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้หรือประดิษฐ์เป็นสิ่งของต่างๆ จากขยะรีไซเคิล เช่น แก้ว กระดาษ กระจก เครื่องดื่ม ยางรถยนต์ เป็นต้น เป็นขยะที่พบมากรองลงมาจากขยะย่อยสลาย

1.2.3 ขยะอันตราย (Hazardous waste) คือ ขยะที่มีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายชนิดต่างๆหรือสารเป็นพิษ ส่วนใหญ่พบในโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิด วัตถุมีพิษ ส่วนที่พบในครัวเรือน ได้แก่ แบตเตอรี่ โทรศัพท์มือถือที่เสื่อมสภาพ ถ่านไฟฉาย สเปรย์ที่มีสารเคมี กระจก หลอดไฟ เป็นต้น ขยะอันตรายนี้เป็นขยะที่มักจะพบได้น้อยที่สุด ประมาณเพียงร้อยละ 3 ของปริมาณขยะทั้งหมด

1.2.4 ขยะทั่วไป (General waste) หรือ มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะที่พบโดยทั่วไป มักพบในตลาดชุมชน ซูเปอร์มาร์เกต ร้านขายของชำ ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า ขยะประเภทนี้ น้ำหนักค่อนข้างเบา กระจัดกระจายได้ง่าย ทำให้ยากต่อการจัดเก็บและกำจัดมูลฝอย ส่วนใหญ่จะเป็นเศษวัสดุของใช้สอยในชีวิตประจำวัน การย่อยสลายของขยะประเภทนี้ค่อนข้างใช้เวลานานมาก ประโยชน์ค่อนข้างน้อย การนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ก็ไม่คุ้มค่า เช่น บรรจุกัมภ์ หีบห่อต่างๆ วัสดุห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ โฟมเบื่อนอาหาร ฯลฯ ปริมาณขยะทั่วไป

1.3 หลักการในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยนั้น แบ่งหลักการในการดำเนินการ ออกเป็นส่วนสำคัญ 4 ส่วนตามลำดับความสำคัญได้แก่ (พิริยุดม วรรณพฤษ, 2555:10)

1.3.1 การลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด

1.3.2 การนำกลับมาใช้ประโยชน์

1.3.3 การกำจัดด้วยวิธีเผา

1.3.4 การฝังกลบ

1.4 วิธีการในการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอย

มนุษย์มีกิจกรรมในด้านต่างๆทำให้เกิดขยะมูลฝอย โดยเฉพาะจากการดำเนินชีวิตประจำวันนั้น การจัดการอย่างมีระบบมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็น

ระบบตั้งแต่ขั้นตอนการเกิดขยะที่แหล่งกำเนิดจนถึงการนำขยะมูลฝอยไปกำจัดสถานที่ฝังกลบ ทั้งนี้ รายละเอียดขั้นตอนวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน มี 6 ขั้นตอนดังนี้ (อาณัติ ตะปิ่นตา, 2553:69)

1.4.1 การลดและการคัดแยก ณ แหล่งกำเนิด

ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจะต้องดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย จากแหล่งกำเนิดที่ทำให้เกิดขยะมูลฝอย เกิดขึ้น มักจะพบทุกแห่งที่มีมนุษย์อาศัยอยู่ ตามอาคารบ้านเรือน สำนักงานทั้งภาครัฐและเอกชน โรงเรียน ห้างร้าน รวมถึงสถานที่สาธารณะทั่วไป ขยะมูลฝอยจากการเหลือใช้ก็จะนำไปทิ้งลงถังขยะ เพื่อให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ด้านนี้โดยตรง ดำเนินงานเก็บขน รวบรวมและนำไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดมูลฝอยที่ถูกต้องและถูกวิธีต่อไป ถ้าจะมองอีกมุมหนึ่ง ในการจัดการกับขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดนั้นๆ ควรเป็นหน้าที่ของเจ้าของบ้านหรือผู้ประกอบการอาคารสถานที่ดังกล่าว ในการรับผิดชอบเกี่ยวกับขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยมีหลักการในการจัดการแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ การลดขยะ ณ แหล่งกำเนิด (Source reduction) และการคัดแยกขยะ (Waste separation)

1.4.2 การเก็บรวบรวม

การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นสิ่งที่สำคัญ ทำให้เกิดความสะอาดในพื้นที่และความเป็นระเบียบเรียบร้อย คนประจำรถขยะก็จะทำหน้าที่ในการเก็บ รวบรวมและขนขยะที่อยู่ในถังขยะประเภทต่างๆหรือภาชนะรองรับขยะซึ่งได้จัดวางไว้ตามพื้นที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ บ้านเรือน สถานที่ราชการ อาคารหรือโรงงานของผู้ประกอบการต่างๆ ตลาดสด และสวนสาธารณะ ฯลฯ หลังจากเก็บรวบรวมก็จะนำมาที่จุดสำหรับพักขยะก่อน หลังจากนั้นก็จะถ่ายใส่รถเก็บขยะต่อไป เพื่อที่จะขนส่งต่อไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ถ้าหากเป็นขยะรีไซเคิลที่ได้มีการคัดแยกไว้ในภาชนะรองรับขยะตามที่กล่าวมาแล้ว ก็จะถูกรวบรวมและส่งไปแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ต่อไป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ ดังนั้น หน่วยงานดังกล่าวจะต้องวางแผนให้เป็นระบบเพื่อป้องกันขยะตกค้าง ในการจัดเก็บ ขนและรวบรวมขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวันอย่างเหมาะสม

1.4.3 การเก็บกัก

การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากถังขยะแต่ละประเภทหรือภาชนะรองรับขยะมูลฝอย ที่อยู่ตามแหล่งกำเนิดต่างๆ แล้ว ก็จะขนโดยรถเก็บขนขยะเพื่อนำไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาล เพื่อดำเนินการฝังกลบหรือการกำจัดด้วยวิธีอื่นๆให้เร็วที่สุดเพื่อป้องกันขยะตกค้าง ถ้าไม่ สามารถเก็บให้หมดได้อาจจะทำให้เกิดการนำเหม็นของขยะได้โดยเฉพาะขยะย่อยสลาย ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องมีการเก็บกักขยะมูลฝอย ณ จุดใดจุดหนึ่งหรือสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง

ก่อนนำไปกำจัด ยกเว้นในส่วนของขยะอันตรายเท่านั้น ที่จะต้องรวบรวมขยะมูลฝอยประเภทนี้ให้มากพอสมควร สำหรับการนำไปกำจัดที่ถูกต้องหลักสุขภาพต่อไป

1.4.4 การขนส่ง

การขนส่งขยะมูลฝอยไปยังสถานที่ฝังกลบนั้นจะเกิดขึ้นภายหลังการดำเนินการรวบรวมขยะภายในชุมชนเสร็จสิ้นแล้ว โดยระยะเวลาที่ใช้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะทางระหว่างชุมชนไปยังที่ตั้งของสถานกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งจะต้องมีการบริหารเวลาและความรวดเร็วในการทำงาน แต่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลักด้วย ซึ่งจะมีผลต่อการขนส่งขยะในแต่ละวัน

1.4.5 การแปรสภาพ

จากการที่เก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ส่วนหนึ่งที่จะลดปริมาณขยะมูลฝอยได้คือการแปรสภาพของวัตถุนั้นก่อน ดังนั้นการแปรสภาพขยะจะมีอยู่ด้วยกัน 3 ประการดังนี้ คือ 1) เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยดำเนินการอัดขยะให้เป็นก้อนก่อนให้มีขนาดเล็กที่สุด จะช่วยลดพื้นที่ในการกักเก็บขยะและลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะ 2) เพื่อนำวัสดุหรือสิ่งต่างๆ ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อีก 3) เพื่อนำผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการแปรสภาพมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ยกตัวอย่าง การแปรสภาพจากขยะย่อยสลายหรือขยะอินทรีย์ ทำให้เกิดน้ำหมักชีวภาพหรือปุ๋ยหมักมาใช้ในการเพาะปลูกได้, พลังงานเชื้อเพลิงที่เกิดจากก๊าซมีเทน นำมาใช้ในการหุงต้ม การปั่นกระแสไฟฟ้า เป็นต้น

1.4.6 การกำจัด

การกำจัด (disposal) เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการจัดการขยะมูลฝอยโดยการกำจัดให้หมดไปจากครัวเรือนหรือตามแหล่งที่จัดเก็บขยะมูลฝอย อาจผ่านกระบวนการกำจัดรูปแบบต่างๆ เช่น การฝังกลบที่ถูกต้องตามหลักสุขภาพ การทำปุ๋ยจากขยะมูลฝอยย่อยสลาย การเผาที่ถูกต้องที่ไม่เกิดมลพิษทางอากาศ

1.5 หลักการ 7Rs (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม, 2542) ดังต่อไปนี้

1.5.1 การปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ (Refuse) ที่จะสร้างปัญหาขยะรวมทั้งเป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ก่อถังโฟม หรือ ขยะมีพิษอื่นๆ

1.5.2 การเลือกใช้น้ำสินค้าเพิ่มเติม (Refill) ซึ่งใช้บรรจุภัณฑ์น้อยชิ้นกว่า ขยะก็น้อยกว่าด้วย

1.5.3 การเลือกใช้น้ำสินค้าประเภทที่สามารถส่งคืนผลผลิตของผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์กลับสู่ผู้ผลิตได้ (Return) เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก ขวดบรรจุเครื่องดื่มประเภทต่าง ๆ

1.5.4 การซ่อมแซมเครื่องใช้ (Repair) ให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ ไม่ให้กลายเป็นขยะ

1.5.5 การใช้ซ้ำ การนำวัสดุชนิดต่างๆที่มีการใช้แล้วนำกลับมาใช้อีก (Reuse) เช่น การใช้กระดาษหน้าที่สอง การนำเสื้อผ้าที่ใส่ไม่ได้แล้วให้น้องใส่ การบริจาคหนังสือให้เด็กยากจน เป็นต้น

1.5.6 การแยกขยะที่ยังใช้ประโยชน์ได้ให้ส่งต่อการจัดเก็บและส่งแปรรูป (Recycle) เช่น บรรจุก๊าซ พลาสติก แก้ว กระจก เครื่องดื่มต่าง ๆ

1.5.7 การลดการบริโภค (Reduce) ซึ่งใช้ของที่จำเป็น ลดปริมาณขยะโดยใช้ถุงผ้าไปซื้อของจ่ายตลาดแทนการใช้ถุงพลาสติก

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดการมูลฝอย จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปหลายแนวทางเพื่อลดสิ่งเหลือใช้ให้น้อยที่สุดในครัวเรือน การกำจัดมูลฝอยในครัวเรือนเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการมูลฝอยให้เหลือน้อยที่สุดแล้วนำไปกำจัดต่อไป หรือนำไปทิ้งในภาชนะรองรับขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเก็บขนและนำไปกำจัดต่อไป

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนจังหวัดระยอง (2562) ได้กล่าวถึงการเลือกใช้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยตามประเภทขยะมูลฝอย กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2560 1) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล 2) การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ 3) การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน 4) การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิงหรือพลังงาน 5) วิธีการอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด หรือคณะกรรมการจังหวัด ให้คำแนะนำ ตามที่เห็นสมควร

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

2.1 ความหมายของความรู้

การศึกษาเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) ได้มีการศึกษาและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ไว้หลายทฤษฎีทั้งนี้ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “ความรู้” ไว้มากมาย เช่น

สุวริย์ สีวะแพทย์ (2549) ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง การได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รูปแบบ วิธีการกฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต การตั้งสมมติฐาน หรือจากสื่อในการรับรู้ข้อมูล ประกอบกับความรู้ จึงเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง ความคิด หรือสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้ากับเหตุการณ์

เกศินี จุฑาวิจิตร(2542:76) ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นๆ โดยแบ่งออกเป็นความรู้ต่อสถานการณ์หนึ่งๆ และความรู้ต่อเรื่องราวทั่วไปในระดับกว้าง การใช้ข้อเท็จจริงจำเป็นต้องใช้ความรู้ ความคิด ความหยั่งรู้หยั่งเห็น ตลอดจนความสามารถ เชื่อมโยงความรู้เข้ากับเหตุการณ์ต่างๆ ได้

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) กล่าวว่า บุคคลส่วนมากจะรับรู้เบื้องต้นผ่านประสบการณ์ แล้วจัดระบบเป็น โครงสร้างของความรู้ผสมผสานระหว่างความจำกับสภาพจิตวิทยา ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรให้สอดคล้องกับสภาพจิตใจของตน ซึ่งความรู้ทำให้ผู้เรียนได้รู้ถึงความสามารถในการจำ และรำลึกถึงเหตุการณ์ และประสบการณ์ที่เคยพบมาแล้ว

บลูม (Bloom, 1959) กล่าวถึงการจำแนกการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยในแต่ละด้านจะมีการจำแนก ระดับความสามารถ จากต่ำสุดไปถึงสูงสุด

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, 1959) ได้แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่

2.1.1 ความรู้ความจำ (Knowledge) ความสามารถในการรับรู้และระลึกถึงสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการ

2.1.2 ความเข้าใจ (Comprehend) เป็นความสามารถที่จะเข้าใจในการจับใจความสำคัญของสื่อหรือสิ่งที่ได้รับมา ในรูปการตีความ การขยายความ การคาดคะเน เป็นต้น

2.1.3 การประยุกต์ (Application) การนำประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้นให้เกิดทักษะนำไปประยุกต์ใช้

2.1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) ความสามารถในการคิด หรือการแยกแยะในสิ่งที่ได้รับมาออกเป็นส่วนย่อยเป็นองค์ประกอบย่อย ซึ่งการวิเคราะห์ของแต่ละคนอาจจะแตกต่างกันไปตามความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ของบุคคลนั้น

2.1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) การที่บุคคลนั้นสามารถที่จะผสมผสานส่วนย่อยๆ เข้าเป็นองค์ประกอบเดียวกันหรือเนื้อเรื่องเดียวกัน ได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ ทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่ายผลจากการถ่ายทอดออกมาจากความคิด ความเข้าใจของบุคคลนั้น การกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานชิ้นใหม่ หรืออาจเกิดแนวความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในแบบที่เป็นรูปแบบ

2.1.6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินหรือ สรุปลักษณะเกี่ยวกับความคุ้มค่าของสิ่งต่างๆ ออกมาให้เห็นชัดเจนในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้นๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความรู้ คือ ความสามารถในการรับรู้ การคิด การเข้าใจ ตลอดจนความสามารถ เชื่อมโยงความรู้เข้ากับเหตุการณ์ต่างๆได้ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ ดังนั้นความรู้ในการจัดการมูลฝอย คือ ความสามารถในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับประเภทมูลฝอยได้แก่ มูลฝอยย่อยสลาย มูลฝอยรีไซเคิล มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยอันตราย การคัดแยกมูลฝอย ความเป็นอันตรายของมูลฝอย รวมไปถึงการกำจัดมูลฝอย นำมาคิดเพื่อทำความเข้าใจในการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

3.1 ความหมายของทัศนคติ

ศักดิ์ไทย สุรกีจาวร (2545:138) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ จิตที่มีสภาวะความพร้อมที่มีส่วนกับความรู้สึก ความคิด และแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และสภาวะความพร้อมทางจิตนี้ของบุคคล จะต้องอยู่นานพอสมควร

พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ และ ปิยะนุช เงินคล้าย (2550:75) ได้สรุปความหมาย และอธิบายเกี่ยวกับ ทัศนคติว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกทางใจของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ความนึกคิด และความเชื่อของแต่ละบุคคล ความรู้สึกทางใจของแต่ละบุคคล ในเรื่องราวใดๆ จะมีระดับที่แตกต่างกันออกไปตั้งแต่ระดับที่เป็นความชอบหรือไม่ชอบ ระดับที่เป็นประสบการณ์ที่ได้รับ การไตร่ตรอง จนถึงระดับที่เป็นการนำไปปฏิบัติ ทัศนคติของบุคคลจึงเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดและพฤติกรรมไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง

พัชรา ตันติประภา(2553:56) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ผลรวมของความเชื่อและการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ซึ่งนำไปสู่แนวโน้มที่จะกระทำการในวิถีทางหนึ่ง

เนลสันและควิก (Nelson and Quick, 1997) กล่าวว่า ทัศนคติคือ การเรียนรู้ การเกิดทัศนคติมีอิทธิพลมาจากประสบการณ์โดยตรง (Direct experience) และ จากการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning)

เชอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn, 2000, p. 75) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ การวางแนวความคิด ความรู้สึก ให้ตอบสนองในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อคนหรือต่อสิ่งของในสภาวะแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ และการรับรู้ทัศนคตินั้นสามารถที่จะรับรู้หรือถูกตีความจากสิ่งรับรู้หรือจากสิ่งที่คนพูด อาจจะเป็นทางการหรือไม่ก็ได้

3.2 ลักษณะของทัศนคติ

นักจิตวิทยา ได้ศึกษาลักษณะของทัศนคติที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ทัศนคติที่ทำให้เกิดความเข้าใจให้ดีขึ้น ซึ่งลักษณะของทัศนคติ สรุปได้ดังนี้ (ศักดิ์ไทย สุรภิจักร, 2545, หน้า 138)

3.2.1 ทัศนคติ เป็นการทำความเข้าใจ ให้เกิดความเชื่อสามารถที่จะเรียนรู้ได้

3.2.2 ทัศนคติดีมีลักษณะที่อยู่ยาวนาน คงทนถาวร

3.2.3 ทัศนคติดีมีลักษณะของการประเมินค่าของตัวเองได้ ว่า ดีหรือไม่ดี

3.2.4 ทัศนคติทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการหรือที่หมาย

3.2.5 ทัศนคติบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งของ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์

3.3 การแสดงออกทางทัศนคติ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ (ดารณี พานทอง, 2542)

3.3.1 ทัศนคติในทางบวก (*Positive Attitude*) คือ ความรู้สึก นึกคิดต่อสิ่งแวดล้อมในทางที่ดี เช่น กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่มีความรู้สึกที่ดีต่อการโฆษณา เพราะวิชาการ โฆษณาเป็นการให้บุคคลคิดแสดงออกทางความคิดได้

3.3.1 ทัศนคติในทางลบ (*Negative Attitude*) คือ ความรู้สึก นึกคิดต่อสิ่งแวดล้อมในทางที่ไม่ดี ไม่เห็นด้วย ไม่ยอมรับ ไม่พอใจ อยู่ภายในจิตใจไม่ได้แสดงออกให้เห็นภายนอกอย่างชัดเจน

3.3.3 การไม่แสดงออกทางทัศนคติ หรือมีทัศนคติเฉย ๆ (*Negative Attitude*) คือ มีลักษณะการแสดงออกไม่ไปในทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะไปในทางบวกและในทางลบ ทัศนคติที่เป็นกลางอาจด้วยเหตุผลว่า การขาดความรู้ที่จะทำความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ หรือในเรื่องนั้นๆ เราไม่มีแนวโน้มทัศนคติอยู่เดิม เช่น เรามีทัศนคติที่เป็นกลางต่อผู้ไม่ใครเวฟ เพราะเราขาดความรู้เกี่ยวกับโทษหรือประโยชน์ของผู้ไม่ใครเวฟมาก่อน

จะเห็นได้ว่าการแสดงออกของทัศนคตินั้น เกิดจากทัศนคติที่ก่อตัว แล้วสะสมจนเป็นความคิดและความรู้สึกของตัวเอง จนสามารถแสดงการกระทำเหล่านั้นออกมาให้เห็นชัดเจนตามทัศนคติต่อสิ่งนั้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดหรือความเชื่อ และแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคล เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบ โดยการประเมินค่าว่า ชอบหรือไม่ชอบ ที่จะส่งผลกระทบต่อตอบสนองของบุคคลในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อบุคคล สิ่งของ และสถานการณ์ ในสภาวะแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ โดยที่ทัศนคตินี้ สามารถเรียนรู้ หรือจัดการได้โดยใช้ประสบการณ์ และทัศนคตินั้นสามารถที่จะรู้หรือถูกต้องความได้จากสิ่งที่คนพูดออกมาอย่างไม่

เป็นทางการ ในที่นี้หมายความว่ารวมถึง ทักษะคิดในการแก้ปัญหามูลฝอย การคัดแยกมูลฝอย การเก็บรวบรวมมูลฝอย การลดการใช้ การใช้ของเดิม นำสิ่งที่เป็นประโยชน์มาใช้ใหม่ การกำจัดมูลฝอย

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอย

4.1 ความหมายของพฤติกรรม

การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์มีการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมไว้หลายทฤษฎีทั้งนี้ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “พฤติกรรม” ไว้มากมาย เช่น

ปรีชา วิหคโต (2532) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ กระทำโดยมีสติหรือไม่มีสติก็ตาม ไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการณ์กระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าการกระทำนั้นจะพึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ก็ตาม ดังนั้น การเดิน การคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติตามหน้าที่ การละทิ้งหน้าที่เป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2544) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมว่า หมายถึง การกระทำซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก นึกคิด ความต้องการของจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจสังเกตเห็นได้โดยตรงหรือทางอ้อม บางลักษณะอาจสังเกตได้โดยไม่ต้องใช้เครื่องมือช่วยหรือต้องใช้เครื่องมือช่วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2551) ให้ความหมายของ พฤติกรรม (Behavior) เป็นกิจกรรมต่างๆ ของสิ่งมีชีวิตที่บุคคลกระทำและบุคคลอื่นสามารถสังเกตได้ หรือใช้เครื่องมือทดสอบได้ เช่น การหัวเราะ ร้องไห้ กิน นอน เล่น อាកกรกระทำ เหล่านี้เป็นลักษณะของพฤติกรรม

สุภาพร ศรีงาม (2552) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมใดๆ ของมนุษย์ที่ตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นต่างๆ ทั้งที่สังเกตได้คือพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตไม่ได้คือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายใน

อัลเลนและแซนทอก (Allen and Santrock, 1993) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง ทุกๆ สิ่งที่บุคคลทำซึ่งสามารถสังเกตได้โดยตรง หรืออยู่ในกระบวนการทางจิตใจ ซึ่งได้แก่ ความคิด ความรู้สึก และแรงขับซึ่งเป็นประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ไม่สามารถจะสังเกตได้โดยตรง

ขวัญใจ พิมพ์มล (2543) ได้แบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภทดังนี้ 1) พฤติกรรมภายใน หรือพฤติกรรมปกปิด (Covert behavior) หมายถึง การกระทำกิจกรรมที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งสมองจะทำหน้าที่รวบรวมและสั่งการ มีทั้งที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ทักษะคิด ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งมีอยู่ในสมองของคนไม่สามารถสังเกตเห็นได้ 2) พฤติกรรมภายนอก หรือ

พฤติกรรมเปิดเผย (Overt behavior) คือปฏิกริยาของบุคคล หรือกิจกรรมของบุคคลที่ปรากฏออกมาให้บุคคลอื่นเห็นได้ ทั้งทางวาจา การกระทำ ท่าทางต่าง ๆ เช่น การพูด การหัวเราะ การกินอาหาร การรักษาความสะอาด การปลุกต้นไม้ พฤติกรรมภายนอกเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ในการที่จะอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น

4.2 ปัจจัยในการเกิดพฤติกรรมส่วนบุคคล

พฤติกรรมส่วนบุคคลเกิดขึ้นจากปัจจัยต่างๆ ซึ่งนักจิตวิทยาของกลุ่มพฤติกรรมนิยมได้ระบุไว้ดังนี้ (สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2553)

4.2.1 เชาวน้ปัญญา ความสามารถพิเศษ ความถนัดและความสนใจ บุคคลที่มีเชาวน้ปัญญาดี มักชอบศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ ค้นคว้าวิจัย มีความกล้าที่จะแสดงออกให้ผู้อื่นได้เห็น ส่วนบุคคลที่มีเชาวน้ปัญญาดำ มักชอบกิจกรรมที่ใช้แรงงาน ไม่ชอบที่จะต้องคิด ค้นคว้า วิจัย ยกตัวอย่าง เช่น การใช้แรงงาน การทะเลาะวิวาท เป็นต้น

4.2.2 เพศและขนาดรูปร่างของร่างกาย เพศต่างกันทำให้การแสดงออกทางพฤติกรรมต่างกัน เช่น เพศหญิงแบบกุลสตรี จะมีลักษณะกิริยามารยาทดี มีความเคารพผู้ใหญ่ พุดจาดี ส่วนเพศชาย ก็จะมีลักษณะหยาบกระด้างกว่าเพศหญิง ส่วนรูปร่างหน้าตา มีส่วนทำให้พฤติกรรมแตกต่างกัน ผู้มีรูปร่างหน้าตาดี มีแนวโน้มที่จะออกสังคมพบปะสังสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น ส่วนผู้มีปมด้อยเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา เช่น ลักษณะรูปร่างอ้วน เตี้ย จะไม่ค่อยกล้าแสดงออก เก็บตัว

4.2.3 สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพสิ่งแวดล้อม บุคคลที่มีฐานะเศรษฐกิจดี มีฐานะร่ำรวย จะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและปลอดภัยต่อชีวิต พฤติกรรมจะแตกต่างจากบุคคลที่มีฐานะด้อยกว่า และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี

4.2.4 วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และการใช้ภาษาที่หลากหลายของแต่ละท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดความแตกต่างด้านวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่หรือชุมชน สิ่งเหล่านี้ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกัน การใช้ชีวิตในแต่ละสังคม การพูดจาติดต่อกัน อาหาร การแสดงออกของแต่ละสังคม เกือบทั้งหมดจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา การใช้ชีวิตและภาษาของแต่ละท้องถิ่น

4.2.5 สภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่น สภาพอากาศ ภูมิประเทศ ส่งผลต่อพฤติกรรม โดยเฉพาะลักษณะนิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคล เช่น ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอากาศร้อน จะมีบุคลิกเฉื่อยชา ไม่ค่อยกระฉับกระเฉงหรือตื่นตัวน้อย ไม่เหมือนกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอากาศหนาว หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวง ก็จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกที่คล่องแคล่ว ว่องไว กระฉับกระเฉง

4.2.6 **อาชีพ ที่ต่างกัน** ทำให้ส่งผลต่อพฤติกรรมแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจ บทบาทหน้าที่ สถานภาพบุคคล และกาลเทศะของบุคคล เช่น เกษตรกรกับคนงานในโรงงาน มีส่วนทำให้พฤติกรรมแตกต่างกัน เป็นต้น

4.3 องค์ประกอบของพฤติกรรมมนุษย์

ครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างถึงใน บุษกร ชีวะธรรมานนท์, 2552, หน้า 30) ได้อธิบายว่าพฤติกรรมมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่

4.3.1 **ความมุ่งหมาย (Goal)** เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรมคนต้องทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้นกิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลาอันจึงจะสามารถบรรลุผล ตามความต้องการที่ห่างออกไปภายหลัง

4.3.1 **ความพร้อม (Readiness)** เป็นระดับวุฒิภาวะหรือความสามารถของบุคคลนั้นในการจัดการงานหรือกิจกรรม เพื่อตอบสนองความต้องการที่เผชิญอยู่ในสถานการณ์นั้น

4.3.2 **สถานการณ์ (Situation)** เป็นเหตุการณ์หรือสิ่งที่มีอยู่ในสถานะหนึ่ง ซึ่งสามารถเปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

4.3.3 **การแปลความหมาย (Interpretation)** การได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งจะต้องประเมินสถานการณ์ก่อนดำเนินงานหรือตัดสินใจ เพื่อป้องกันความผิดพลาดแล้วตัดสินใจเลือกวิธีที่คิดว่าดีที่สุด ณ เวลานั้น

4.3.4 **การตอบสนอง (Response)** เป็นการเลือกวิธีการในกิจกรรม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการต่อสิ่งนั้นที่ได้เลือกไว้แล้ว ในขั้นการแปลความหมาย

4.3.5 **ผลที่ได้รับ (Consequence)** เมื่อได้ทำกิจกรรมนั้นแล้ว สิ่งก็ตามมาได้รับผลของการกระทำนั้นผลที่ได้รับอาจจะตามที่คาดคิดไว้ (Confirm) หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหมาย (Contradict) ก็ได้

4.3.6 **ปฏิกิริยาต่อความคาดหวัง** หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้ ก็กล่าวได้ว่าเขาประสบกับความผิดหวัง ในกรณีเช่นนี้เขาอาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานะเสียใหม่และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้

ในทางจิตวิทยาสรุปลัสิ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมบุคคลไว้ 2 ประการ คือ กรรมพันธุ์ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งศัพท์ภาษาอังกฤษในทางจิตวิทยาอาจใช้คำแตกต่างกัน (สุรพล พะยอมเยี่ยม, 2545)

กรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม สิ่งนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากการควบคุมให้เป็นไปตามที่เราต้องการได้ ถึงแม้ว่าเราจะควบคุมสิ่งแวดล้อมได้บ้าง แต่ทั้งสิ่งแวดล้อมที่เราเลือกได้และไม่สามารถควบคุมได้หรือพันธุกรรมที่เรากำหนดนั้น ไม่สามารถจัดการหรือควบคุมได้

ทั้งหมดได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะการกำหนดพันธกรรมให้กับตนเอง ดังนั้น สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมบุคคล ใช้หลักการ 3 ประการต่อไปนี้ ดังนี้ 1) พฤติกรรมบุคคลมีผลมาจากองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม 2) พันธุกรรมจะเป็นตัวกำหนดลักษณะทางร่างกาย และส่งผลต่อเนื่องถึงการกระทำในระยะต่อมาในรูปแบบที่ไม่สามารถกำหนดตายตัวได้ จะเป็นแบบหลากหลายและหลายทิศทาง 3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล สิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญมากกว่าสิ่งอื่นๆ (สุรพล พะยอมแย้ม, 2545)

4.4 กระบวนการเกิดพฤติกรรม

เมื่อบุคคลกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมา การแสดงออกเช่นนั้นได้ ย่อมต้องอาศัยขั้นตอนของการเกิดเป็นขั้นตอนกระบวนการมาก่อนทั้งสิ้น และในกระบวนการเกิดพฤติกรรมทั้งหมดนี้ เราอาจแยกออกเป็นกระบวนการย่อยได้อีกอย่างน้อย 3 กระบวนการ คือ (สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2553)

4.4.1 กระบวนการรับรู้ (perception process)

เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่เริ่มจากบุคคลได้รับการติดต่อ สื่อสาร หรือการรับรู้จากข่าวสารจากสิ่งเร้าที่มากระทบตัวเรา โดยผ่านระบบประสาทสัมผัสต่างๆ ซึ่งรวมถึงการที่รู้สึกต่อสิ่งเร้าที่ได้รับสัมผัสนั้นๆ ด้วย

4.4.2 กระบวนการคิดและเข้าใจ (cognition process) กระบวนการนี้อาจเรียกได้ว่า กระบวนการทางปัญญา เกิดจากการเรียนรู้ การจำ เข้าใจ วิเคราะห์ข้อมูล ให้เกิดปัญญาในการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น ทำให้เกิดการพัฒนาการจากการเรียนรู้โดยวิธีการต่างๆ นั้นด้วยการรับสัมผัส การรู้สึก การทำงานที่มีความละเอียดซับซ้อนมากเกิดจากการคิดและเข้าใจ และเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ

4.4.3 กระบวนการแสดงออก (spatial behavior process) หลังจากผ่านขั้นตอนกระบวนการให้เกิดทักษะ โดยการเรียนรู้ รับรู้ และเข้าใจแล้ว บุคคลจะมีการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นหรือที่ได้รับรู้นั้นๆ แต่ยังมีได้แสดงออกให้ผู้อื่นได้รับรู้ ยังคงเป็นพฤติกรรมที่อยู่ภายใน (covert behavior) แต่เมื่อบุคคลได้รับข้อมูลผ่านกระบวนการในเชิงความคิดและตัดสินใจเลือกที่จะแสดงออกตอบสนองต่อสิ่งนั้น ให้บุคคลอื่นสังเกตได้และรับรู้ได้ เราจึงเรียกว่าพฤติกรรมภายนอก (overt behavior) เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทั้งหมดที่อยู่ภายในตัวบุคคลนั้น เมื่อมีสิ่งเร้าก็จะตอบสนองปฏิกิริยาต่อสิ่งนั้น การแสดงออกที่มีอยู่จริงเพียงบางส่วนเช่นนี้ เรียกว่า พฤติกรรมเชิงพื้นที่ (spatial behavior) โดยแท้ที่จริงแล้ว กระบวนการทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ ไม่สามารถแยกเป็นขั้นตอนที่อิสระจากกัน เพราะการกระทำที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ในแต่ละครั้งนั้น จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างมาก

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การปฏิบัติการหรือการกระทำของประชาชนที่แสดงออกเป็นกิจวัตรประจำวัน ในการทำให้ขยะมูลฝอยหมดไปจากที่พักอาศัย เป็นการดูแลความสะอาดในครัวเรือน โดยการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การแยก การทำลาย การทิ้งขยะมูลฝอยออกจากครัวเรือน การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่รวมถึงการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือน (ณัฐวิศ สุขช่วย, 2558)

สรุป พฤติกรรม การกระทำหรือปฏิกิริยาที่แสดงออกของบุคคล โดยผ่านกระบวนการรับรู้ การคิด การตัดสินใจ แล้วแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาแตกต่างกันของแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ สภาพแวดล้อม บุคคล เวลา สถานที่ที่เปลี่ยนแปลงไป การแสดงออกที่สังเกตเห็นได้ชัด และสังเกตเห็นได้ยาก สำหรับการวิจัยครั้งนี้พฤติกรรมหมายถึง การกระทำหรือปฏิบัติตนของหัวหน้าครัวเรือนต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอย

ดังนั้นพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน เป็นการกระทำหรือปฏิกิริยาที่แสดงออกของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของครัวเรือนให้หมดไปจากครัวเรือนด้วยวิธีการต่างๆ โดยการคัดแยกมูลฝอย การเก็บรวบรวมมูลฝอย การลดการใช้ การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ การกำจัดมูลฝอย ในครัวเรือนซึ่งมีความสำคัญอย่างมาก จึงควรให้ความรู้และการคัดแยกมูลฝอยจากต้นทางโดยเริ่มจากครัวเรือน เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า รวมทั้งแนะนำวิธีการทิ้งขยะมูลฝอยของคนในชุมชนอย่างถูกสุขลักษณะซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของชนกฤต บวกขุนทด (2553) พบว่า สาเหตุสำคัญของประชาชนเกี่ยวกับการทิ้งขยะไม่ถูกวิธีนั้นมาจากประชาชนยังขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของตนเอง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอย

5.1.1 ด้านความรู้การจัดการมูลฝอย

มีการศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย เช่น นายพิเชษฐ์ คงนอก (2555) การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องขยะและการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในเกณฑ์ดีมาก การศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของ พิรนาถ คิตดี, อานุช แก้ววงศ์ และสุคนธ์ ศุภางาม (2550) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับ ผกามาศ รินรักษา (2559) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในตำบลหนองเหียง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม พบว่า ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับความรู้มี

ระดับสูง และงานวิจัยด้านความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางของ นัยนา เดชะ (2557) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยและการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับ วิภาณี อุชุปัจ (2561) ที่พบว่าความรู้ในการจัดการขยะของประชาชนตำบลเหล่ายาว ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาของ ศรีนทร์ทิพย์ บุญจันทร์และจักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ (2559) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความรู้เรื่องประเภทขยะและการคัดแยกขยะ ไม่มีอิทธิต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน

5.1.2 ด้านทัศนคติ

การศึกษาของทัศนคติที่มีผลต่อกับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย การศึกษาของ พิรนาฏ คิทธิ, อานุช แก้ววงศ์ และสุดสาคร พุกงาม (2550) พบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดีมาก ส่วนการศึกษาด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของ นัยนา เดชะ (2557) ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาของ ผกามาศ รินรักษา (2559) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้การจัดการขยะมูลฝอย กับทัศนคติการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้การจัดการขยะมูลฝอยไม่มีวามสัมพันธ์กับทัศนคติการจัดการขยะมูลฝอย การศึกษาของ ศรีนทร์ทิพย์ บุญจันทร์และจักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ (2559) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1.3 ด้านพฤติกรรม

มีหลายการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอย เช่นการศึกษาของ ผกามาศ รินรักษา (2559) พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดีมาก การศึกษาของเฉลิมชาติ แสไพศาล (2556) พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับพอใช้ สอดคล้องกับ การศึกษาของนัยนา เดชะ (2557) พบว่า พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาของผกามาศ รินรักษา (2559) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 การศึกษาของไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2555) กล่าวถึง

ประชาชนในครัวเรือนมีพฤติกรรมในการกำจัดขยะ ตำบลสวนหลวง พบว่า ครัวเรือนได้ดำเนินการเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะในครัวเรือนและคัดแยกประเภทของขยะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์มากกว่าร้อยละ 85.30 ส่วนที่เหลือก็จะเป็นขยะมูลฝอยที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ รอกการนำไปกำจัดต่อไป ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ประชาชน ในเขตตำบลสวนหลวงประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะในครัวเรือนของตนเอง ไม่ทำให้เกิดปัญหาขยะตกค้างในชุมชนสวนหลวง การศึกษาของ กัตยาณี อุปราสิทธิ์ (2558) กล่าวถึง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลสันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน โดยภาพรวมของครัวเรือนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับดี การศึกษาของ Dennis V. Madrigal and Enrique G. Oracion (2018) กล่าวถึง การรับรู้การจัดการขยะมูลฝอยทัศนคติและแนวทางปฏิบัติในการศึกษาระดับอุดมศึกษา คาทอลิกของฟิลิปปินส์ พบว่า การปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง

จะเห็นได้ว่าจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน ประกอบด้วย รายได้เฉลี่ยในครัวเรือน ความถือครองที่พักอาศัย ประเภทที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน บางงานวิจัยตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลยังไม่ครอบคลุมทั้งหมดและตัวแปรด้านความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ก็ยังเป็นตัวแปรที่น่าสนใจในการทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์หรืออิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน และยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณขยะกับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรต่างๆ เหล่านี้มาทำการศึกษาและกำหนดไว้ในกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Survey Research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านคุณลักษณะของประชากรประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน และคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือนต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1,550 ครัวเรือน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 312 คน ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม G* Power 3.1 โดยกำหนดค่า effect size $f^2 = 0.05$ (คำนวณได้จากค่า $R^2 = 0.051$ จากงานวิจัยของวรพล ภูภักดี (2554) ค่า α err prob = 0.05 ค่า power ($1 - \beta$ err prob) = 0.80 ค่า Number of predictors = 10 ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 312 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน จนกระทั่งได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยพัฒนาและดัดแปลงมาจากแบบสอบถามความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (สมพงษ์ แก้วประยูร, 2558) และการมีส่วน

ร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลเดิม็ด อำเภอ ไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี (นัยนา เชชะ, 2557) และคัดแปรงตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ภายใต้งังหวัดสะเอาด และตามบริบทของพื้นที่ ได้ออกแบบสอบถาม(Questionnaire)โดยแบ่งเป็น 5 ส่วนดังนี้

2.1 ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน ประกอบด้วย รายได้เฉลี่ยในครัวเรือน ความถือครองที่พักอาศัย ประเภทที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended) จำนวน 9 ข้อ และเก็บข้อมูลปริมาณขยะในครัวเรือน ทำการชั่งน้ำหนักปริมาณขยะโดยใช้เครื่องชั่งน้ำหนักที่ได้มาตรฐานในการชั่งน้ำหนักปริมาณขยะ แล้วบันทึกข้อมูลขยะของครัวเรือน

2.2 ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ประกอบด้วย จำนวน 16 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก (ใช่ และไม่ใช่) ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน การพิจารณาระดับความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของครัวเรือน แบบสอบถามทุกข้อ แปลผลตามคะแนนรวมมากน้อย เป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1968) ดังนี้

ระดับดี	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป
ระดับปานกลาง	ได้คะแนนระหว่างร้อยละ 60-79
ระดับน้อย	ได้คะแนนน้อยกว่า ร้อยละ 60

2.3 ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ลักษณะคำถามจะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 3 คำตอบ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

ข้อความที่ตอบ	เห็นด้วย	ให้คะแนน 2 คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 1 คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 0 คะแนน

การพิจารณาระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน แบบสอบถามทุกข้อ แปลผลคะแนน โดยรวมใช้ค่าเฉลี่ยที่มีค่าตั้งแต่ 0.00-2.00 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสท์ Best, (1977: 174) ดังนี้ การคำนวณช่วงความกว้างระหว่างชั้น

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด-ต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{2 - 0}{3} = 0.66 \end{aligned}$$

ซึ่งสามารถแปลผลระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ได้
ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.34 – 2.00 หมายถึง การรับรู้ด้านทัศนคติระดับดี

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 0.67 – 1.33 หมายถึง การรับรู้ด้านทัศนคติระดับปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.66 หมายถึง การรับรู้ด้านทัศนคติระดับต่ำ

2.4 ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

ลักษณะคำถามจะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 3 คำตอบ คือ มาก ปานกลาง น้อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

ข้อความที่ตอบ	มาก	ให้คะแนน 3 คะแนน
	ปานกลาง	ให้คะแนน 2 คะแนน
	น้อย	ให้คะแนน 1 คะแนน

การพิจารณาระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนโดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถามทุกข้อ แปลผลคะแนนโดยรวมใช้ค่าเฉลี่ยที่มีค่าตั้งแต่ 1.00-3.00 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1977: 174) ดังนี้

การคำนวณช่วงความกว้างระหว่างชั้น

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด-ต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3 - 1}{3} = 0.66 \end{aligned}$$

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนระดับดี

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนระดับปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนระดับต่ำ

2.5 ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ทำการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) ดังนี้

3.1 การหาความตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำ จากนั้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ทั้งด้านสำนวนภาษา ความตรงด้านเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสม ก่อนนำไปทดสอบหาความเที่ยง

3.2 การหาความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนาใต้ จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกับเทศบาลตำบลบ้านนา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะพื้นที่ ความเป็นอยู่ของหัวหน้าครัวเรือนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของเทศบาลตำบลบ้านนาที่ทำการศึกษา เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาและความสมบูรณ์ทั้งหมดของแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงของเครื่องมือด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) โดยมีค่าความเที่ยงด้านความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน มีค่าเท่ากับ 0.71 และค่าความเที่ยงด้านทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน มีค่าเท่ากับ 0.82

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุมัติการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 4.2 ผู้ดำเนินวิจัยแจกแบบสอบถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามและเก็บคืนให้กับผู้วิจัย
- 4.3 ผู้ดำเนินการวิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแม่นยำของแบบสอบถามแต่ละชุดจนครบ เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าคร้วเรือน คุณลักษณะทั่วไปของคร้วเรือน ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าคร้วเรือน ทักษะคิดต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าคร้วเรือน พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าคร้วเรือน และปริมาณขยะในคร้วเรือน คำนวณโดยใช้ ค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าคร้วเรือน โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยมีเทคนิคในการวิเคราะห์ ดังนี้

5.2.1 วิเคราะห์ bivariate ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าคร้วเรือน โดยใช้สถิติ linear regression

5.2.2 วิเคราะห์ Multivariate เพื่อควบคุมตัวแปรอื่นที่มีอิทธิพลร่วม โดยใช้สถิติ Multiple Linear Regression โดยใช้เทคนิค Stepwise Method ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคัดเลือกตัวแปรที่มีค่า p-value < 0.25 จากการวิเคราะห์ bivariate เพื่อนำเข้าโมเดลการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้

5.2.3 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจะต้องมีการทดสอบความเหมาะสมของข้อมูลดังกล่าวก่อนการวิเคราะห์ผล และต้องตรวจสอบข้อมูลของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทดสอบตามหัวข้อต่อไปนี้

1) ตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) ต้องเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ (Quantitative Variable) หรือ ตัวแปรต่อเนื่อง (Continuous Variable) หรือมีระดับการวัดเป็น Interval หรือ Ratio Scale ขึ้นไป

2) การตรวจสอบความผิดปกติของข้อมูล (Outlier)

3) ตัวแปรตามและค่าความคลาดเคลื่อนเป็นตัวแปรที่มีการแจกแจงแบบปกติ (Normality)

4) ค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ (Homoscedasticity)

5) ค่าความคลาดเคลื่อนแต่ละค่าเป็นอิสระกัน (Autocorrelation)

6) ตัวแปรอิสระแต่ละตัวต้องไม่มีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านคุณลักษณะของประชากรประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน และคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือนต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 312 ครัวเรือน สํารวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งตามลำดับได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือนและคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน

ตอนที่ 2 ระดับความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

ตอนที่ 3 ระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

ตอนที่ 5 ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านความรู้ ทัศนคติการจัดการมูลฝอย ปริมาณมูลฝอย ต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของหัวหน้าครัวเรือน

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน และคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน

(n=312)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	141	45.19
หญิง	171	54.81
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	27	8.65
30-40 ปี	108	34.62
41-50 ปี	90	28.85
51-60 ปี	79	25.32
มากกว่า 60 ปี	8	2.56
"X" = 43.22 S.D.= 10.37 Min = 21 ปี Max = 74 ปี		
สถานภาพ		
โสด	57	18.27
สมรส	230	73.72
หม้าย/หย่า/แยก	25	8.01
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	59	18.91
มัธยมศึกษาตอนต้น	52	16.66
มัธยมศึกษาตอนปลาย	79	25.32
อนุปริญญา/ปวส.	50	16.03
ปริญญาตรี	72	23.08

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n=312)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	17	5.45
เกษตรกรกรรม	94	30.13
ค้าขาย	74	23.72
พ่อบ้าน/แม่บ้าน/ว่างงาน	14	4.48
รับจ้าง	57	18.27
ธุรกิจส่วนตัว	56	17.95

จากตารางที่ 4.1 พบว่าหัวหน้าครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 54.81 และเป็นเพศชายจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 45.19 อายุเฉลี่ย 43.22 ± 10.37 มีอายุอยู่ในช่วง 30-40 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.62 สถานภาพสมรส จำนวน 230 คนคิดเป็นร้อยละ 73.72 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 79 คน คิดร้อยละ 25.32 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน (n=312)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	161	51.60
10,001 – 15,000 บาท	86	27.60
มากกว่า 15,001 บาท	65	20.80
ความถี่การที่พักอาศัย		
บ้านตนเอง	203	65.07
บ้านเช่า/สถานที่เช่า	98	31.41
สถานประกอบการ	3	0.96
สำนักงานหรืออาคาร	8	2.56

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทที่อยู่อาศัย		
บ้านเดี่ยว	168	53.85
บ้านสองชั้นขึ้นไป	16	5.13
ทาวน์เฮ้าส์	15	4.81
ตึกแถว ห้องแถว	107	34.29
สำนักงานหรืออาคาร	6	1.92
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-3 คน	213	68.27
4-6 คน	91	29.17
มากกว่า 6 คน	8	2.56
$\bar{X} = 3.05$ S.D.= 1.29 Min = 1 คน Max = 7 คน		
ปริมาณมูลฝอยของครัวเรือน		
น้อยกว่า 2 กิโลกรัม	116	37.18
2-3 กิโลกรัม	100	32.05
3 กิโลกรัม ขึ้นไป	96	30.77
$\bar{X} = 2.66$ S.D.= 1.17 Min = 0.62 กิโลกรัม Max = 7.70 กิโลกรัม		

จากตารางที่ 4.2 พบว่าคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน อยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 161 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 51.60 ความถือครองที่พักอาศัย ส่วนใหญ่เป็นบ้านตนเอง จำนวน 203 หลัง คิดเป็นร้อยละ 65.06 ประเภทที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว/บ้านโดด จำนวน 168 หลัง คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมาเป็นตึกแถว ห้องแถว เรือนแถว จำนวน 107 หลัง คิดเป็นร้อยละ 34.29 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนในช่วง 1-3 คนมีมากที่สุด จำนวน 213 หลังคิดเป็นร้อยละ 68.27 สมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 3.05 ± 1.29 น้อยสุดจำนวน 1 คน และมากที่สุดจำนวน 7 คน และปริมาณมูลฝอยในครัวเรือนมีปริมาณมากที่สุดในช่วงน้อยกว่า 2 กิโลกรัม จำนวน 116 หลังคิดเป็นร้อยละ 37.20 โดยเฉลี่ย 2.66 ± 1.17 กิโลกรัม น้อยที่สุดปริมาณมูลฝอยหนัก 0.62 กิโลกรัม และมากที่สุดหนัก 7.70 กิโลกรัม

2. ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(n = 312)

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ดี	58	18.59
ปานกลาง	109	34.94
น้อย	145	46.47

จากตารางที่ 4.3 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของครัวเรือนอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 46.47 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.94 และระดับดี คิดเป็นร้อยละ 18.59 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายข้อ

ความรู้ในการจัดการมูลฝอย ในครัวเรือน	คำตอบของหัวหน้าครัวเรือน			
	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มูลฝอย แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) มูลฝอยย่อยสลาย 2) มูลฝอยรีไซเคิล 3) มูลฝอยทั่วไป 4) มูลฝอยอันตราย	123	39.42	189	60.58
2. อาหารที่ร้อนและประเภททอด ถ้านำไปใส่ในกล่องโฟมบรรจุอาหาร ทำให้เกิดสารอันตรายต่อสุขภาพได้	208	66.67	104	33.33

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ความรู้ในการจัดการมูลฝอย ในครัวเรือน	คำตอบของหัวหน้าครัวเรือน			
	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. การกำจัดมูลฝอยทุกประเภทโดยการฝังกลบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลเสียต่อน้ำใต้ดิน	159	50.96	153	49.04
4. มูลฝอยที่พบมากที่สุดที่ครัวเรือน คือ มูลฝอยย่อยสลาย	149	47.76	163	52.24
5. มูลฝอยรีไซเคิล คือ วัสดุเหลือใช้ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้	219	70.19	93	29.81
6. มูลฝอย ประเภทกระป๋อง อะลูมิเนียม ขวดแก้ว สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำไปขายได้	285	91.35	27	8.65
7. มูลฝอยทั่วไปที่มักพบ เช่น ห่อพลาสติก ใส่งนม พลาสติกห่อลูกอม ถุงพลาสติก โฟม	116	37.18	196	62.82
8. การทิ้งมูลฝอยอันตรายปะปนกับมูลฝอยอื่นๆ เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย และสิ่งแวดล้อม	136	43.59	176	56.41
9. ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ ภาชนะบรรจุสารเคมี เป็นมูลฝอยอันตราย	199	63.78	113	36.22
10. การคัดแยกมูลฝอย เป็นการแยกแต่ละประเภทต่างๆ ไม่สามารถรวมกันได้	182	58.33	130	41.67
11. การคัดแยกมูลฝอยอันตราย ต้องแยกเป็นสัดส่วน ออกจากมูลฝอยอื่นๆ	125	40.06	187	59.94
12. การลดปริมาณมูลฝอยจะต้องใช้ภาชนะที่ใส่แทนถุงพลาสติก เช่น ใตตะกร้า ปิ่นโต ถุงผ้า	217	69.55	95	30.46
13. การนำถุงผ้าหรือตะกร้า ไปจ่ายตลาดจะช่วยลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกลงได้ นับว่าเป็นการลดการใช้	253	81.09	59	18.91

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ความรู้ในการจัดการมูลฝอย ในครัวเรือน	คำตอบของหัวหน้าครัวเรือน			
	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
14. การใช้ซ้ำ คือ การนำสิ่งต่างๆ ที่ใช้งานไปแล้ว และยังใช้งานได้ กลับมาใช้อีก	267	85.58	45	14.42
15. กระจาย ขวดพลาสติก ฟากระป๋อง น้ำอัดลม นำกลับมาใช้ใหม่	258	82.69	54	17.31
16. การเผาเป็นวิธีกำจัดมูลฝอย ประเภทถุงพลาสติก กล่องโฟมบรรจุอาหารที่ไม่ถูกวิธี	200	64.10	112	35.90

ตารางที่ 4.4 พบว่า หัวหน้าครัวเรือน ส่วนใหญ่ตอบคำถามเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนได้มากกว่าร้อยละ 50 มีเพียงบางประเด็นที่ไม่ถึงร้อยละ 50 ดังนี้ มูลฝอยทั่วไปที่มักพบ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม พลาสติกห่อลูกอม ถุงพลาสติก โฟม สามารถตอบถูกได้เพียงร้อยละ 37.18 มูลฝอยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) มูลฝอยย่อยสลาย 2) มูลฝอยรีไซเคิล 3) มูลฝอยทั่วไป 4) มูลฝอยอันตราย สามารถตอบถูกได้เพียงร้อยละ 39.42 และการคัดแยกมูลฝอยอันตรายต้องแยกเป็นสัดส่วนออกจากมูลฝอยอื่นๆ สามารถตอบถูกได้เพียงร้อยละ 40.06 ตามลำดับ และข้อคำถามที่ตอบถูกมากที่สุด คือ มูลฝอย ประเภทกระป๋อง อะลูมิเนียม ขวดแก้ว สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำไปขายได้สามารถตอบถูกได้ร้อยละ 91.35

3. ตอนที่ 3 ทักษะต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ทักษะต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน
ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(n = 312)

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ดี	282	90.40
ปานกลาง	29	9.30
ต่ำ	1	0.30

จากตารางที่ 4.5 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 90.40 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.30 และระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 0.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของ
หัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายข้อ

(n=312)

ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ท่านคิดว่า การจัดการมูลฝอยในชุมชนให้ได้ผลสำเร็จ ควรเริ่มจากครัวเรือน	1.38	0.67	ดี
2. ท่านคิดว่าควรเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทน และมีอายุการใช้งานนานเพื่อเป็นการลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นลง ลดการก่อให้เกิดมูลฝอย	1.24	0.85	ปานกลาง
3. ท่านคิดว่า กิจกรรมขยะแลกไข่ เพื่อส่งเสริมการคัดแยกมูลฝอย มีผลทำให้มูลฝอยในชุมชนลดลง	1.61	0.50	ดี
4. ท่านยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยรีไซเคิล เช่น ขวดน้ำพลาสติก ขวดประเภทต่างๆ กระจัง ๑๗๙ ถ้ามีหน่วยงานภาครัฐ ดำเนินการประสานร้านรับซื้อของเก่า	1.84	0.38	ดี
5. ท่านคิดว่าเศษผักเศษอาหารเปลือกผลไม้ที่เหลือจากการบริโภค ไม่ควรทิ้งรวมไว้กับขยะทั่วไปเพราะยากต่อการนำไปกำจัด	1.80	0.45	ดี

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

(n=312)			
ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. ท่านคิดว่า เศษผัก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภค จำเป็นต้องรวบรวมไว้และใส่ภาชนะที่ปิดฝาปิดชิดเพื่อทำน้ำหมักชีวภาพหรือปุ๋ยหมัก	1.81	0.42	ดี
7. ท่านมีความยินดีที่จะช่วยลดมูลฝอยย่อยสลายในครัวเรือนโดยการนำมูลฝอยย่อยสลายในบ้านมาทำปุ๋ยหมัก อาหารสัตว์ หรือการทำน้ำหมักชีวภาพ	1.74	0.45	ดี
8. ท่านมีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมลดมูลฝอยรีไซเคิลในครัวเรือน	1.80	0.41	ดี
9. ท่านคิดว่ากล่องโฟม ถุงพลาสติก เป็นมูลฝอยที่ย่อยสลายยากทำให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาโลกร้อน	1.67	0.52	ดี
10. ท่านคิดว่าเราควรคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนให้เหลือน้อยที่สุดก่อนจะไปทิ้งในภาชนะรองรับขยะ	1.71	0.48	ดี

จากตารางที่ 4.6 ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.66$, S.D.= 0.22) เมื่อพิจารณาทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนรายด้านพบว่า ยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยรีไซเคิล เช่น ขวดน้ำพลาสติก ขวดประเภทต่างๆ กระป๋อง ฯลฯ ถ้ามีหน่วยงานภาครัฐดำเนินการประสานร้านรับซื้อของเก่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.84$, S.D.= 0.38) รองลงมาคือ เศษผัก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภค จำเป็นต้องรวบรวมไว้และใส่ภาชนะที่ปิดฝาปิดชิดเพื่อทำน้ำหมักชีวภาพหรือปุ๋ยหมัก ($\bar{X}=1.81$, S.D.= 0.42) และท่านคิดว่าเศษผัก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภค ไม่ควรทิ้งรวมไว้กับขยะทั่วไป เพราะยากต่อการนำไปกำจัด ($\bar{X} = 1.80$, S.D.= 0.45), ท่านมีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมลดมูลฝอยรีไซเคิลในครัวเรือน ($\bar{X} = 1.80$, S.D.= 0.41) ซึ่งรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนที่เหลือระดับปานกลาง ได้แก่ ท่านคิดว่าควรเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทน และมีอายุการใช้งานนานเพื่อเป็นการลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นลง ลดการก่อให้เกิดมูลฝอย ($\bar{X}=1.24$, S.D.= 0.85)

4. ตอนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(n = 312)

ระดับพฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ดี	26	8.30
ปานกลาง	132	42.30
ต่ำ	154	49.40

จากตารางที่ 4.7 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 49.40 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.30 และระดับดี คิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายด้าน

(n=312)

พฤติกรรมการจัดการมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ด้านการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	1.72	0.31	ปานกลาง
2. ด้านการเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน	1.76	0.43	ปานกลาง
3. ด้านการลดการใช้	1.86	0.60	ปานกลาง
4. ด้านการใช้ซ้ำ	1.99	0.51	ปานกลาง
5. ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	1.66	0.53	ต่ำ
6. ด้านการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือน	1.50	0.40	ต่ำ

จากตารางที่ 4.8 พบว่าพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.72$, S.D.= 0.32)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้ซ้ำ ($\bar{X} = 1.99, S.D. = 0.51$) ด้านการลดการใช้ ($\bar{X} = 1.86, S.D. = 0.60$) ด้านการเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน ($\bar{X} = 1.76, S.D. = 0.43$) ด้านการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ($\bar{X} = 1.72, S.D. = 0.31$) ตามลำดับและระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ($\bar{X} = 1.66, S.D. = 0.53$) และด้านการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือน ($\bar{X} = 1.50, S.D. = 0.40$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายข้อ

(n=312)

ที่	ด้านการคัดแยกมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านคัดแยกขวดน้ำพลาสติก ขวดต่างๆ กระป๋อง น้ำอัดลม หรือวัสดุรีไซเคิลอื่นๆ ออกจากขยะทั่วไป โดยแยกเก็บเอาไว้ต่างหาก	1.68	0.63	ปานกลาง
2	ท่านมีการแยกประเภทหลอดไฟ ถ่านไฟฉาย และ กระป๋องสเปรย์เพื่อเอาไปไว้ ณ จุดรวบรวมขยะอันตราย ของชุมชน	1.67	0.50	ปานกลาง
3	ท่านแยกเศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ไว้ในภาชนะที่ปิดมิดชิดสำหรับทำน้ำหมักชีวภาพปุ๋ยหมักหรืออาหารสัตว์	1.61	0.55	น้อย
4	ท่านใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าใส่สิ่งของ ในการไปจับจ่ายซื้อสินค้าในตลาด แทนการใช้ถุงพลาสติก	1.73	0.56	ปานกลาง
5	ในครัวเรือนของท่านมีการคัดแยกถุงพลาสติก	1.94	0.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่าพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.72, S.D. = 0.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ในครัวเรือนของท่านมีการคัดแยกถุงพลาสติก ($\bar{X} = 1.94$) การใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าใส่สิ่งของ ในการไปจับจ่ายซื้อสินค้าในตลาด แทนการใช้ถุงพลาสติก ($\bar{X} = 1.73$) คัดแยกขวดน้ำพลาสติก ขวดต่างๆ กระป๋องน้ำอัดลม หรือวัสดุรีไซเคิลอื่นๆ ออกจากขยะทั่วไป โดยแยกเก็บ เอาไว้ต่างหาก ($\bar{X} = 1.68$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของ
หัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายข้อ

(n=312)

ที่	ด้านการเก็บรวบรวมมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านเก็บ รวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน แล้วทำการคัดแยกก่อนนำไปกำจัด	1.87	0.84	ปานกลาง
2	ท่านเก็บรวบรวมมูลฝอยรีไซเคิลเช่นขวดพลาสติกเพื่อนำไปขายหรือบริจาค	1.64	0.64	ต่ำ
3	ท่านเก็บรวบรวมมูลฝอยอันตราย ออกจากมูลฝอยประเภทอื่นก่อนนำไปทิ้งเพื่อป้องกันวัตถุหรือสารอันตราย ที่อาจเกิดอันตรายต่อคนในครัวเรือน	1.57	0.53	ต่ำ
4	ท่านเก็บรวบรวมมูลฝอยย่อยสลาย เช่น เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ฯลฯ ในการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ หรืออาหารสัตว์ ไปเพื่อลดมูลฝอยในพื้นที่	1.58	0.55	ต่ำ
5	ท่านเก็บรวบรวมถุงพลาสติก ถุงหิ้ว แยกไว้เพื่อนำมาใช้ซ้ำ หรือรวบรวมนำไปขาย	2.18	0.57	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่าพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คือ การเก็บรวบรวมถุงพลาสติก ถุงหิ้ว แยกไว้เพื่อนำมาใช้ซ้ำ หรือรวบรวมนำไปขาย ($\bar{X} = 2.18$) การเก็บ รวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน แล้วทำการคัดแยกก่อนนำไปกำจัด ($\bar{X} = 1.87$) และพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำที่สุด ได้แก่การเก็บรวบรวมมูลฝอยอันตราย ออกจากมูลฝอยประเภทอื่นก่อนนำไปทิ้งเพื่อป้องกันวัตถุหรือสารอันตราย ที่อาจเกิดอันตรายต่อคนในครัวเรือน ($\bar{X} = 1.57$)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของ
หัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายข้อ

(n=312)

ที่	ด้านการลดการใช้	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านพยายามไม่นำมูลฝอย เช่น ถุงพลาสติก ถุงกระดาษ กระดาษห่อของ โฟมเข้าบ้าน	1.85	0.70	ปานกลาง
2	ท่านใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยารีดผ้า น้ำยาทำความสะอาด เพื่อลดบรรจุภัณฑ์หีบห่อที่จะนำขยะเข้าบ้าน	2.00	0.78	ปานกลาง
3	ท่านพยายามลดปริมาณมูลฝอยอันตรายนในบ้าน หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีภายในบ้าน เช่น ยากำจัดแมลง หรือน้ำยาทำความสะอาดต่างๆ	1.97	0.75	ปานกลาง
4	ท่านเปลี่ยนไปใช้ผลิตภัณฑ์ทางธรรมชาติแทนการใช้สารเคมี	1.56	0.72	ต่ำ
5	ท่านพยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟมและพลาสติกซึ่งกำจัดยาก โดยใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการจับจ่ายซื้อของ ใช้ปิ่นโตหรือภาชนะใส่อาหาร	1.95	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่าพฤติกรรมจัดการมูลฝอยด้านการลดการใช้ของหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ท่านใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติมเช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยารีดผ้า น้ำยาทำความสะอาด เพื่อลดบรรจุภัณฑ์หีบห่อที่จะนำขยะเข้าบ้าน ($\bar{X} = 2.00$) การพยายามลดปริมาณมูลฝอยอันตรายนในบ้าน หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีภายในบ้าน เช่น ยากำจัดแมลง หรือน้ำยาทำความสะอาดต่างๆ ($\bar{X} = 1.97$) การพยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟมและพลาสติกซึ่งกำจัดยาก โดยใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการจับจ่ายซื้อของ ใช้ปิ่นโตหรือภาชนะใส่อาหาร ($\bar{X} = 1.95$) ตามลำดับ และข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ คือ เปลี่ยนไปใช้ผลิตภัณฑ์ทางธรรมชาติแทนการใช้สารเคมี ($\bar{X} = 1.56$)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของ
หัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายข้อ

(n=312)

ที่	ด้านการใช้ซ้ำ	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถูพลาสติก ที่สะอาด ก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่งหรือใช้เป็น ถุงใส่มูลฝอยในบ้าน	2.15	0.53	ปานกลาง
2	ท่านนำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำขวดน้ำอัดลมทำด้วยพลาสติก มาดัดแปลงนำมา ใส่ปุ๋ยน้ำชีวภาพ กากน้ำตาล เป็นต้น	1.78	0.79	ปานกลาง
3	ท่านใช้วัสดุเหลือใช้มาใช้อย่างคุ้มค่า เช่น ใช้กระดาษ ทั้งสองหน้า มีการนำขวดมาใช้ประโยชน์ซ้ำๆ นำ ถุงพลาสติกที่สะอาดมาใช้ซ้ำ เป็นต้น	2.05	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่าพฤติกรรมจัดการมูลฝอยด้านการใช้ซ้ำของหัวหน้าครัวเรือน
ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.99$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คือ นำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้
ใหม่ เช่น ถูพลาสติกที่สะอาด ก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่งหรือใช้เป็นถุงใส่มูลฝอยในบ้าน
($\bar{X} = 2.15$) การใช้วัสดุเหลือใช้มาใช้อย่างคุ้มค่า เช่น ใช้กระดาษทั้งสองหน้า มีการนำขวดมาใช้
ประโยชน์ซ้ำๆ นำถุงพลาสติกที่สะอาดมาใช้ซ้ำ เป็นต้น ($\bar{X} = 2.05$) การนำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้
ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำขวดน้ำอัดลมทำด้วยพลาสติก มาดัดแปลงนำมาใส่ปุ๋ยน้ำชีวภาพ
กากน้ำตาล เป็นต้น ($\bar{X} = 1.78$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของ
หัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายข้อ

(n=312)

ที่	ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านนำวัสดุ / กระดาษ / แก้ว / พลาสติก / ขวด พลาสติก ในครัวเรือนโดยนำไปขาย เพื่อเข้าสู่ กระบวนการนำกลับมาใช้ใหม่ต่อไป	1.62	0.64	ต่ำ

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

(n=312)

ที่	ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
2	ท่านนำวัสดุ / กระดาษ / แก้ว / พลาสติก / ขวดพลาสติก ในครัวเรือนโดยการนำไปบริจาค	1.56	0.69	ต่ำ
3	ท่านนำถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้ ไว้สำหรับใส่ของในครัวเรือน	2.23	0.61	ปานกลาง
4	ท่านเก็บกระดาษ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ในครัวเรือน โดยนำไปขาย	1.50	0.74	ต่ำ
5	ท่านเก็บกระดาษ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ในครัวเรือน โดยการนำไปบริจาค	1.64	0.76	ต่ำ
6	ท่านเก็บกล่องนมในครัวเรือน โดยนำไปขาย	1.67	0.83	ปานกลาง
7	ท่านเก็บกล่องนมในครัวเรือน โดยการนำไปบริจาค	1.42	0.71	ต่ำ

จากตารางที่ 4.13 พบว่าพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คือ การนำถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้ ไว้สำหรับใส่ของในครัวเรือน ($\bar{X} = 2.23$) เก็บกล่องนมในครัวเรือน โดยนำไปขาย ($\bar{X} = 1.67$) ตามลำดับ ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เก็บกล่องนมในครัวเรือน โดยการนำไปบริจาค ($\bar{X} = 1.42$)

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(n=312)

ที่	ด้านการกำจัดมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านนำเศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใช้ทำปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพหรือไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์	1.59	0.55	ต่ำ
2	ท่านได้นำ วัสดุรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระป๋องน้ำอัดลม เป็นต้น ไปบริจาคหรือขายให้แก่ผู้รับซื้อ/ร้านขายของเก่า	1.62	0.64	ต่ำ

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

(n=312)

ที่	ด้านการกำจัดมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
3	ท่านได้นำหลอดไฟ แบตเตอรี่มือถือ กระจกสเปร์ย ภาชนะบรรจุใส่สารเคมี ถ่านไฟฉาย โดยการไปวางไว้ ในจุดรวบรวมมูลฝอยอันตรายของแต่ละชุมชน	1.53	0.55	ต่ำ
4	ท่านใช้ถุงผ้าหรือถุงจากวัสดุธรรมชาติ แทน ถุงพลาสติก	1.36	0.635	ต่ำ
5	ท่านใช้ปืนโต กล่องหรือภาชนะที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ สำหรับใส่อาหาร แทนกล่องโฟม	1.44	0.66	ต่ำ

จากตารางที่ 4.14 พบว่าพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยด้านการกำจัดมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ คือ การได้นำ วัสดุรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระจกน้ำอัดลม เป็นต้น ไปบริจาคหรือขายให้แก่ผู้รับซื้อ/ร้านขายของเก่า ($\bar{X} = 1.62$) การนำเศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใช้ทำปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพหรือไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ ($\bar{X} = 1.59$) และท่านได้นำหลอดไฟ แบตเตอรี่มือถือ กระจกสเปร์ย ภาชนะบรรจุใส่สารเคมี ถ่านไฟฉาย โดยการไปวางไว้ในจุดรวบรวมมูลฝอยอันตรายของแต่ละชุมชน ($\bar{X} = 1.53$) ตามลำดับข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านใช้ถุงผ้าหรือถุงจากวัสดุธรรมชาติแทนถุงพลาสติก ($\bar{X} = 1.36$)

5. ตอนที่ 5 อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือนและคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือนต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนาอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 4.15 ผลวิเคราะห์ Bivariate ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

(n=312)

ปัจจัย	n	พฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอย				p-value
		Mean	S.D.	Mean difference	95% CI	
เพศ						.042
หญิง	171	0.54	0.49	0		
ชาย	141	0.45	0.49	-2.82	-5.55, -1.00	
อายุ						.039
30 – 40 ปี	108	0.34	0.47	0		
น้อยกว่า 30 ปี	27	0.08	0.28	-0.84	-6.00, 4.31	
41 – 50 ปี	90	0.28	0.45	-3.60	-7.03, -0.18	
51 – 60 ปี	79	0.25	0.43	0.60	-2.94, 4.15	
มากกว่า 60 ปี	8	0.02	0.15	-1.82	-10.61, 6.96	
สถานภาพสมรส						.399
สมรส	230	0.73	0.44	0		
โสด	57	0.18	0.38	1.53	-2.03, 5.10	
หม้าย/หย่า/แยก	25	0.08	0.27	-0.15	-5.23, 4.92	
ระดับการศึกษา						< .001
มัธยมศึกษาตอนปลาย	79	0.25	0.43	0		
ประถมศึกษา	59	0.18	0.39	4.03	0.07, 7.98	
มัธยมศึกษาตอนต้น	52	0.16	0.37	-1.20	-5.30, 2.89	
อนุปริญญา/ปวส.	50	0.16	0.36	0.93	-3.21, 5.08	
ปริญญาตรี	72	0.23	0.42	9.30	5.55, 13.04	

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัจจัย	n	พฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอย				p-value
		Mean	S.D.	Mean difference	95% CI	
อาชีพ						< .001
เกษตรกรรวม	94	0.30	0.45	0		
รับราชการ	17	0.05	0.22	17.31	11.54, 23.08	
ค้าขาย	74	0.23	0.42	7.05	3.65, 10.46	
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	14	0.04	0.20	12.70	6.43, 18.97	
รับจ้าง	57	0.18	0.38	-1.14	-4.81, 2.53	
ธุรกิจส่วนตัว	56	0.17	0.38	8.11	4.41, 11.81	
รายได้เฉลี่ยในครัวเรือน						< .001
ครัวเรือน	161	0.51	0.50	0		
ไม่เกิน 10,000 บาท	86	0.27	0.44	-2.55	-5.59, 0.48	
10,001 – 15,000 บาท	65	0.20	0.40	8.67	5.45, 11.89	
มากกว่า 15,001 บาท						
ความถี่ครองที่พัก						.079
บ้านตนเอง	203	0.65	0.47	0		
บ้านเช่า/สถานที่เช่า	98	0.31	0.46	-2.63	-5.57, 0.30	
สถานประกอบกิจการ	3	0.01	0.09	6.12	-7.78, 20.03	
สำนักงานหรืออาคาร	8	0.02	0.15	6.70	-1.91, 15.33	
ประเภทที่อยู่อาศัย						.014
บ้านเดี่ยว	168	0.53	0.49	0		
บ้านสองชั้นขึ้นไป	16	0.05	0.22	7.81	1.60, 14.01	
ทาวน์เฮ้าส์	15	0.04	0.21	-5.43	-11.82, 0.95	
ตึกแถว	107	0.34	0.47	-2.24	-5.18, 0.68	
ในสำนักงาน/อาคาร	6	0.01	0.13	4.00	-5.85, 13.85	

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัจจัย	n	พฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอย				
		Mean	S.D.	Mean difference	95% CI	p-value
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน						< .001
1-3 คน	213	0.68	0.46	0		
4-6 คน	91	0.29	0.45	6.71	3.79, 9.63	
มากกว่า 6 คน	8	0.02	0.15	7.58	-0.82, 15.98	
น้ำหนักมูลฝอย						< .001
น้อยกว่า 2 กิโลกรัม	116	0.37	0.48	0		
2-3 กิโลกรัม	100	0.32	0.46	-0.21	-3.42, 2.99	
มากกว่า 3 กิโลกรัม	96	0.30	0.46	6.04	2.80, 9.28	
ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย	312	9.92	2.53	0.24	-0.29, 0.78	.378
ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอย	312	16.58	2.19	2.83	2.29, 3.37	< .001

ตารางที่ 4.15 เป็นผลการวิเคราะห์ Bivariate โดยใช้สถิติ Linear Regression พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ได้แก่ เพศ (mean diff. = -2.82, 95% CI : -5.55, -1.00, p = 0.04) อายุ (mean diff. = -3.60, 95% CI : -7.03, -0.18, p = 0.03) ระดับการศึกษา (mean diff. = 9.30, 95% CI : 5.55, 13.04, p < 0.001) อาชีพ (mean diff. = 7.05, 95% CI : 3.65, 10.46, p < 0.001) รายได้เฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน (mean diff. = 8.67, 95% CI : 5.45, 11.89, p < 0.001) ประเภทที่อยู่อาศัย (mean diff. = 7.81, 95% CI : 1.60, 14.01, p = 0.014) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (mean diff. = 6.71, 95% CI : 3.79, 9.63, p < 0.001) น้ำหนักมูลฝอย (mean diff. = 6.04, 95% CI : 2.80, 9.28, p < 0.001) ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน (mean diff. = 2.83, 95% CI : 2.29, 3.37, p < 0.001) โดยทุกๆการเพิ่มขึ้นของคะแนนทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ที่ 1 คะแนน จะทำให้คะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนเพิ่มขึ้น 2.83 คะแนน

ตารางที่ 4.16 ผลวิเคราะห์ Multivariate ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

(n=312)

ปัจจัย	n	พฤติกรรมการจัดการมูลฝอย					p-value
		Mean	S.D.	Mean difference			
				Unadjusted	Adjusted*	95% CI	
ระดับการศึกษา							< .001
มัธยมศึกษาตอนต้น	79	0.25	0.43	0	0		
ปลายประถมศึกษา	59	0.18	0.39	4.03	5.58	2.74, 8.41	
ปริญญาตรี	72	0.23	0.42	9.30	6.60	3.66, 9.54	
อาชีพ							< .001
เกษตรกร	94	0.30	0.45	0	0		
รับราชการ	17	0.05	0.22	17.31	13.46	8.20, 18.72	
ค้าขาย	74	0.23	0.42	7.05	7.07	4.23, 9.91	
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	14	0.04	0.20	12.70	9.14	4.05, 14.23	
ธุรกิจส่วนตัว	56	0.17	0.38	8.11	9.01	5.69, 12.33	
รายได้เฉลี่ยในครัวเรือน							.001
10,001 – 15,000 บาท	86	0.27	0.44	0			
ไม่เกิน 10,000 บาท	161	0.51	0.50	0.06	4.64	1.87, 7.42	
ประเภทที่อยู่อาศัย							< .001
บ้านเดี่ยว	168	0.53	0.49	0	0		
ทาวน์เฮ้าส์	15	0.04	0.21	-5.43	-10.66	-15.79, -5.52	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน							.014
1-3 คน	213	0.68	0.46	0			
4-6 คน	91	0.29	0.45	6.71	3.06	0.61, 5.51	
ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอย							< .001
312	312	16.58	2.19	2.83	2.36	1.85, 2.87	

*Adjusted ตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วม ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน ประเภทที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

ตารางที่ 4.16 เป็นผลจากการวิเคราะห์ multivariate ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน โดยใช้สถิติ multiple linear regression ด้วย Stepwise Method (Model 10) พบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆที่มีอิทธิพลร่วม พบว่า ระดับการศึกษา (mean diff. = 6.60, 95% CI : 3.66, 9.54, $p < 0.001$) อาชีพ (mean diff. = 7.07, 95% CI : 4.23, 9.91, $p < 0.001$) รายได้เฉลี่ยในครัวเรือน (mean diff. = 4.64, 95% CI : 1.87, 7.42, $p = 0.001$) ประเภทที่อยู่อาศัย (mean diff. = -10.66, 95% CI : -15.79, -5.52, $p < 0.001$) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (mean diff. = 3.06, 95% CI : 0.61, 5.51, $p = 0.014$) และทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน (mean diff. = 2.36, 95% CI : 1.85, 2.87, $p < 0.001$) โดยทุกๆการเพิ่มขึ้นของคะแนนทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนโดยรวม ที่ 1 คะแนน จะทำให้คะแนนพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนเพิ่มขึ้น 2.36 คะแนนความสามารถในการอธิบายของสมการถดถอย $R^2 = 0.46$ หมายถึงสมการอธิบายพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ได้ร้อยละ 46.0 อีกราวร้อยละ 54.0 อธิบายด้วยปัจจัยอื่น

6. ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 45 คน (คิดเป็นร้อยละ 14.42) นำมาจัดกลุ่มเนื้อหาในแต่ละด้าน และสามารถสรุปผลข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแบบสอบถาม ได้ดังนี้

6.1 การคัดแยกมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

6.1.1 **หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง** น่าจะสนับสนุนถังขยะเปียกหรือวัสดุเหลือใช้จากบ้านเรือนแทนถังขยะเปียก สำหรับการคัดแยกขยะเปียกหรือขยะย่อยสลาย

6.1.2 **ควรมีการประชาสัมพันธ์** เรื่องการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง จะเกิดการรับรู้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติคัดแยกมูลฝอย

6.2 การเก็บรวบรวมมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

6.2.1 **หน่วยงานราชการ** ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการรวบรวมมูลฝอยรีไซเคิล

6.2.2 **ควรมีหน่วยงานมารับซื้อมูลฝอยรีไซเคิลโดยตรงกับผู้อยู่อาศัย**

6.3 การลดการใช้มูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

6.3.1 **ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ทางธรรมชาติ**

6.4 การใช้ข้อมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

6.4.1 **ควรมีหน่วยงานราชการหรือภาคเอกชน รับซื้อถุงพลาสติกจากชุมชน**

6.4.2 ควรมีการรณรงค์การใช้วัสดุเหลือใช้อย่างคุ้มค่า เช่น ประโยชน์จากพลาสติก

6.5 การนำกลับมาใช้ใหม่ของหัวหน้าครัวเรือน

6.5.1 สนับสนุนการนำไปใช้ประโยชน์ของกล่องนมให้มากขึ้น

6.5.2 การนำกลับมาใช้ใหม่ ประเภทถุงพลาสติก ซึ่งส่วนใหญ่ ครัวเรือนก็จะนำมาใช้ใหม่หรือใช้ซ้ำ ถุงพลาสติกที่สกปรกไม่มาก ก็ทำความสะอาดแล้วนำมาใช้ใหม่

6.6 การกำจัดมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

6.6.1 สนับสนุนจตุรบรรณขยะอันตรายให้มากขึ้น เพื่อสะดวกในการนำไปทิ้งกำจัด ณ จตุรบรรณขยะอันตราย

6.6.2 สนับสนุนวัสดุธรรมชาติ หรือควรมีมาตรการห้ามใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารให้เป็นรูปธรรม

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านคุณลักษณะของประชากรประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือนและคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือนต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งสามารถสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้เรื่องมูลฝอย ทักษะการจัดการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

1.1.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

1.1.3 เพื่อศึกษาปริมาณมูลฝอยของครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

1.1.4 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านความรู้ ทักษะการจัดการจัดการมูลฝอย ปริมาณมูลฝอยของครัวเรือนต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 312 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 และทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 แบบสอบถามมี จำนวน 312 ชุด นำมาวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน คุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน โดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์คะแนนความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์คะแนนทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์คะแนนพฤติกรรม

การจัดการมูลฝอยของหัวน้ำครำเรือ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะของหัวน้ำครำเรือ คุณลักษณะทั่วไปของครำเรือต่อพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวน้ำครำเรือ โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise Method

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของหัวน้ำครำเรือ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.81 อายุเฉลี่ย 43.22 ± 10.37 มีอายุอยู่ในช่วง 30-40 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.62 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 73.72 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 25.32 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 30.10

1.3.2 ปัจจัยของคุณลักษณะทั่วไปของครำเรือ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายได้เฉลี่ยของครำเรือต่อเดือน อยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.60 ความถี่ครองที่พักอาศัย ส่วนใหญ่บ้านตนเอง คิดเป็นร้อยละ 65.06 ประเภทที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมาเป็นตึกแถว ห้องแถว เรือนแถว คิดเป็นร้อยละ 34.29 จำนวนสมาชิกในครำเรือในช่วง 1-3 คนมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.27 จำนวนสมาชิกในครำเรือโดยเฉลี่ย 3.05 ± 1.29 น้อยสุดจำนวน 1 คน และมากที่สุดจำนวน 7 คน

1.3.3 ปริมาณมูลฝอยของครำเรือ มีปริมาณมากที่สุดในช่วงน้อยกว่า 2 กิโลกรัม จำนวน 116 หลัง คิดเป็นร้อยละ 37.20 โดยเฉลี่ย 2.66 ± 1.17 กิโลกรัม น้อยที่สุดปริมาณมูลฝอยหนัก 0.62 กิโลกรัม และมากที่สุดหนัก 7.70 กิโลกรัม

1.3.4 ระดับความรู้ เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวน้ำครำเรือในเขตเทศบาลตำบลบ้านนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี หัวน้ำครำเรือส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับมูลฝอย อยู่ในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 46.47 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.94 และระดับดีคิดเป็นร้อยละ 18.59 ตามลำดับพบว่า หัวน้ำครำเรือ ส่วนใหญ่ตอบคำถามเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในครำเรือได้มากกว่าร้อยละ 50 มีเพียงบางประเด็นที่ไม่ถึงร้อยละ 50 ดังนี้ มูลฝอยทั่วไปที่มักพบ เช่น ห่อพลาสติก ใส่ขนม พลาสติกห่อลูกอม ถุงพลาสติก โฟม สามารถตอบถูกได้เพียงร้อยละ 37.18 มูลฝอยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) มูลฝอยย่อยสลาย 2) มูลฝอยรีไซเคิล 3) มูลฝอยทั่วไป 4) มูลฝอยอันตราย สามารถตอบถูกได้เพียงร้อยละ 39.42 และการคัดแยกมูลฝอยอันตราย ต้องแยกเป็นสัดส่วนออกจากมูลฝอยอื่นๆสามารถตอบถูกได้เพียงร้อยละ 40.06 ตามลำดับ และข้อคำถามที่ตอบถูกมาก

ที่สุด คือ มูลฝอย ประเภทกระป๋อง อะลูมิเนียม ขวดแก้ว สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำไปขาย ได้สามารถตอบถูกได้ร้อยละ 91.35

1.3.5 ระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาล ตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอย อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 90.40 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.30 และระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 0.30 ตามลำดับ โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 1.66, S.D. = 0.22$) เมื่อพิจารณาทัศนคติต่อการจัดการ มูลฝอยรายด้าน พบว่า ยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยรีไซเคิล เช่น ขวดน้ำพลาสติก ขวดประเภทต่างๆ กระป๋อง ฯลฯ ถ้ามีหน่วยงานภาครัฐดำเนินการประสานร้านรับซื้อของเก่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 1.84, S.D. = 0.38$) รองลงมาคือ เศษผัก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภค จำเป็นต้อง รวบรวมไว้และใส่ภาชนะที่ปิดฝาปิดชิดเพื่อทำน้ำหมักชีวภาพหรือปุ๋ยหมัก ($\bar{X} = 1.81, S.D. = 0.42$) และท่านคิดว่าเศษผัก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภค ไม่ควรทิ้งรวมไว้กับขยะ ทั่วไป เพราะยากต่อการนำไปกำจัด ($\bar{X} = 1.80, S.D. = 0.45$) ท่านมีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมลดมูล ฝอยรีไซเคิลในครัวเรือน ($\bar{X} = 1.80, S.D. = 0.41$) ซึ่งรายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ส่วนที่เหลือระดับ ปานกลาง ได้แก่ ท่านคิดว่าควรเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทน และมีอายุการใช้งานนานเพื่อเป็นการ ลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นลง ลดการก่อให้เกิดมูลฝอย ($\bar{X} = 1.24, S.D. = 0.85$)

1.3.6 ระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาล ตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย ของหัวหน้าครัวเรือน อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 49.40 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.30 และระดับดีคิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับ พฤติกรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้ซ้ำ ($\bar{X} = 1.99, S.D. = 0.51$) ด้านการลดการใช้ ($\bar{X} = 1.86, S.D. = 0.60$) ด้านการเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน ($\bar{X} = 1.76, S.D. = 0.43$) ด้านการ คัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ($\bar{X} = 1.72, S.D. = 0.31$) ตามลำดับ และระดับพฤติกรรมที่อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ($\bar{X} = 1.66, S.D. = 0.53$) และด้านการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือน ($\bar{X} = 1.50, S.D. = 0.40$)

1.3.7 อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือนและคุณลักษณะทั่วไป ของครัวเรือนต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การวิเคราะห์ Bivariate โดยใช้สถิติ linear regression พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ เพศ

อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน ประเภทที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน น้ำหนักมูลฝอยและทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

เมื่อทำการวิเคราะห์ multivariate โดยใช้สถิติ multiple linear regression เพื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ ที่มีอิทธิพลร่วม ผลการวิเคราะห์ เป็นดังนี้

พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษา (mean diff. = 6.60, 95% CI : 3.66, 9.54, $p < 0.001$) อาชีพ (mean diff. = 7.07, 95% CI : 4.23, 9.91, $p < 0.001$) รายได้เฉลี่ยในครัวเรือน (mean diff. = 4.64, 95% CI : 1.87, 7.42, $p = 0.001$) ประเภทที่อยู่อาศัย (mean diff. = -10.66, 95% CI : -15.79, -5.52, $p < 0.001$) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (mean diff. = 3.06, 95% CI : 0.61, 5.51, $p = 0.014$) และทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน (mean diff. = 2.36, 95% CI : 1.85, 2.87, $p < 0.001$) โดยสมการอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยได้ร้อยละ 46.0

2. อภิปรายผล

2.1 อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือนและคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือนต่อพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนาอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการที่ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คุณลักษณะทั่วไป และทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน จึงสามารถอภิปรายผลการวิจัยจำแนกรายปัจจัยได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 ระดับการศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน เนื่องจากระดับการศึกษาแต่ละระดับแตกต่างกัน โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและอนุปริญญา การจัดการมูลฝอยมีพฤติกรรมอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพงษ์ แก้วประยูร(2558) ที่พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่แตกต่างกัน เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน

2.1.2 อาชีพ

จากผลการวิจัย พบว่า อาชีพมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพงษ์ แก้วประยูร(2558) ที่พบว่า อาชีพ ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกลิมชาติ แสไพศาล(2556) ที่พบว่า ประชากรในเขตเทศบาล ตำบลแชะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา ความแตกต่างของอาชีพ ส่งผลต่อพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน

2.1.3 รายได้เฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน

จากผลการวิจัย พบว่า รายได้เฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพงษ์ แก้วประยูร (2558) ที่พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกลิมชาติ แสไพศาล (2556) ที่พบว่า ประชากร รายได้หลักของครอบครัวต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

2.1.4 ประเภทที่อยู่อาศัย

จากผลการวิจัย พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพงษ์ แก้วประยูร(2558) ที่พบว่า ประชาชนที่มีอยู่อาศัย ประเภทที่แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน

2.1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จากผลการวิจัยพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน เป็นไปได้ว่าจำนวนสมาชิกในแต่ละครัวเรือนที่มากน้อยต่างกัน ย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกลิมชาติ แสไพศาล(2556) ที่พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน ในภาพรวม พบว่า กลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่ากลุ่มที่มีสมาชิกในครอบครัว 7 คนขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกลิมชาติ แสไพศาล(2556) ที่พบว่า ประชากรในเขตเทศบาลตำบลแชะ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกต่างกัน ในภาพรวม ส่งผลให้พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.6 ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนทร์ทิพย์ บุญจันทร์และจักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ (2559) ที่พบว่าความรู้เรื่องประเภทขยะและการคัด

แยกขยะ ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมคัดแยกขยะ แต่ขัดแย้งกับทฤษฎีของบลูม (Bloom, 1959) ที่ระบุว่าความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม (Knowledge Attitude Practice – KAP) ซึ่ง 3 ตัวแปรนี้จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง กล่าวคือ เมื่อผู้รับสารได้รับสารหรือข้อมูล ก็จะทำให้เกิดความรู้ เมื่อเกิดความรู้ขึ้น ก็จะไปมีผลทำให้เกิดทัศนคติ และขั้นสุดท้าย คือการก่อให้เกิดการกระทำหรือพฤติกรรมในการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนได้นั้น (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533) ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การที่กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ทั้งในออนไลน์ สื่อทางโทรทัศน์ ฯลฯ ซึ่งมีลักษณะการปลูกจิตสำนึกและเปลี่ยนแปลงความคิดที่ผ่านสื่อต่างๆ มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติและนำไปสู่พฤติกรรมได้โดยตรง จึงเป็นไปได้ว่าหากจะรณรงค์ให้ประชาชนมีพฤติกรรมจัดการมูลฝอยในครัวเรือน ควรให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกหรือทัศนคติซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากกว่าการเริ่มต้นที่การให้ความรู้

2.1.7 ทักษะต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะมีอิทธิพลต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ที่จะส่งผลทางด้านความคิดไม่ว่าเชิงบวกหรือเชิงลบก็ตาม ถ้าส่งผลเชิงบวกก็จะส่งผลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ตามคำจำกัดความหมายของเชอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn, 2000, p.75) ได้กล่าวถึงทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติคือ การตอบสนองของแต่ละคนต่อสิ่งที่มากระทบในด้านความคิด ความรู้สึก ทั้งเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ต่อสถานะแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ และทัศนคตินั้นสามารถที่จะรู้ได้จากคนที่พูดออกมาอย่างไม่เป็นทางการหรือจากการสำรวจที่เป็นทางการ หรือจากพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพงษ์ แก้วประยูร (2558, น. 88) ที่พบว่า ทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ผกามาศ รินรักษา (2559) ที่พบว่า ทักษะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการศึกษาที่ระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ดังนั้นควรให้เทศบาลตำบลบ้านนา ควรจัดกิจกรรมรณรงค์และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่อง ให้

ทั่วถึงประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายที่มีคะแนนพฤติกรรม การจัดการมูลฝอยในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 35

3.1.2 จากการที่อาชีพและรายได้ครัวเรือนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการจัดการมูล ฝอยของเทศบาลตำบลบ้านนา ดังนั้นควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพหรือรายได้จาก มูลฝอยเหลือใช้ ซึ่งจะช่วยให้ระดับพฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนได้ต่อไป

3.1.3 จากการที่ประเภทที่อยู่อาศัยและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน เทศบาลตำบลบ้านนา ควรวางแผนทางการ จัดการมูลฝอยในครัวเรือนให้เฉพาะเจาะจงตามความเหมาะสมกับประเภทที่อยู่อาศัย เช่น ครัวเรือนที่ มีลักษณะเป็นบ้านเดี่ยวที่มีบริเวณพื้นที่ สามารถดำเนินการจัดการมูลฝอยโดยทำหลุมขยะเปียกหรือ ทาวน์เฮ้าส์ อาจจะดำเนินการจัดตั้งจุดรวบรวมขยะแต่ละประเภท เพื่อเหมาะสำหรับการจัดการ มูลฝอยในครัวเรือน

3.1.4 จากการที่ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ดังนั้นการรณรงค์ จึงควรมีเนื้อหาปลูกจิตสำนึก ในเรื่องการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรช่วยกันเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อต่างๆ ในการปลูกจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีในการจัดการมูลฝอย อย่างต่อเนื่อง

5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาประเภทของมูลฝอยในครัวเรือน การกำจัดมูลฝอยในครัวเรือน รวมถึงการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนที่อาจจะส่งผลกระทบต่อลดปริมาณมูลฝอยในครัวเรือน

3.2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยด้านอื่นๆที่ส่งผลกระทบต่อลดมูลฝอยใน ครัวเรือน

3.2.3 ควรมีการศึกษาหาแนวทางในการลดปริมาณมูลฝอยในครัวเรือนจากพฤติกรรม การจัดการมูลฝอยที่ดีและหลากหลาย พัฒนาวิธีการหรือกลยุทธ์ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2559). การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน. สืบค้นจาก <http://www.pcd.go.th>.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). ระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้นจาก <http://info.dla.go.th>.
- กรมอนามัย. (2557). พิชัยจากขยะมูลฝอย สืบค้นจาก <http://www.anamai.moph.go.th>
- กัลยาณี อูปราสิทธิ์. (2558). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- กิ่งแก้ว ปะติตั้ง โข, นงลักษณ์ ทองศรี. (2552). การจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 4(2), 60.
- จรรยา ปานพรม. (2554). การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน:เทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐวดี สุขช่วย. (2558). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. (งานนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เทศบาลตำบลบ้านนา. (2559). แผนพัฒนาสามปี. สืบค้นจาก <http://www.bannacity.go.th>.
- นัยนา เดชะ. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ปิยชาติ ศิลปสุวรรณ. (2557). ขยะมูลฝอยชุมชน ปัญหาใหญ่ที่ประเทศกำลังเผชิญ. บทความวิชาการ, 4(7), 1-27.
- พกามาศ รินรักษา. (2559). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในเขตตำบลหนองเหียง อำเภอพนมสนิกม จังหวัดชลบุรี. (งานนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พัฒนา มูลพฤกษ์. (2550). อนามัยสิ่งแวดล้อม. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

- วิภาณี อุชุปัจ. (2561). *ความรู้ พฤติกรรมในการจัดการขยะของประชาชน และคุณภาพการบริการ ในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ายาว อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สมพงษ์ แก้วประยูร. (2558). *ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2561). *ข้อมูลเกี่ยวกับขยะมูลฝอย*. สืบค้นจาก <http://pkk.mnre.go.th>
- สุนันทา พลทวงษ์. (2561). *คู่มือปฏิบัติการ 3 ใช้ (3R) เพื่อจัดการขยะชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อีซี.
- Ngamjarus C., Chongsuvivatwong V. (2014). *n4Studies: Sample size and power calculations for iOS*. The Royal Golden Jubilee Ph.D. Program - The Thailand Research Fund&Prince of Songkla University.
- Dennis V. Madrigal and Enrique G. Oracion (2018). *Solid Waste Management Awareness, Attitude, and Practices in a Philippine Catholic Higher Education Institution*. *Recoletos Multidisciplinary Research Journal*, University of Negros Occidental-Recoletos and Silliman University, Filipino.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. นายชญาสิน เอกสุวรรณ	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. นางเนาวรัตน์ สายชุ่มอินทร์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. นายจักรพงษ์ คงช่วย	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้เรื่องมูลฝอย ทักษะการจัดการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา
3. เพื่อศึกษาปริมาณมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านความรู้ ทักษะการจัดการจัดการมูลฝอย ปริมาณมูลฝอยของครัวเรือนต่อพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านนา

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือนและคุณลักษณะทั่วไปของครัวเรือน
 - ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน
 - ส่วนที่ 3 ทักษะต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน
 - ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน
 - ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน
2. กรุณาอ่านคำชี้แจงก่อนตอบคำถามในแต่ละตอน
3. คำตอบของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัย ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้รับจากท่านเป็นความลับ โดยจะนำไปใช้เพื่อสรุปผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้นและไม่เป็นการให้คุณให้โทษแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ในหน้าข้อความ ตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. ปัจจุบัน ท่านอายุ ปี

3. สถานภาพ

1. โสด 2. สมรส 3. หม้าย/หย่า/แยก

4. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น 3. มัธยมศึกษา

ตอนปลาย/ปวช.

4. อนุปริญญา/ปวส. 5. ปริญญาตรี 6. ปริญญาโท
 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. อาชีพ

1. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ 2. รับจ้าง 3. ค้าขาย
 4. พ่อบ้าน/แม่บ้าน/ว่างงาน 5. เกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน
 6. ธุรกิจส่วนตัว 7. ประมง 8. อื่นๆ(ระบุ)

6. รายได้เฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน

1. ไม่เกิน 10,000 บาท 2. 10,001 – 15,000 บาท 3. มากกว่า 15,000 บาท

7. ความถือครองที่พักอาศัย

1. บ้านตนเอง 2. บ้านเช่า/สถานที่เช่าอยู่อาศัย 3. สถานประกอบการ
 4. สำนักงานหรืออาคาร

8. ประเภทของที่อยู่อาศัย

1. บ้านเดี่ยว 2. บ้านสองชั้นขึ้นไป(เป็นหลัง)
 3. ทาวน์เฮ้าส์ 4. ห้องชุด(อพาร์ทเมนท์,แมนชั่น)
 5. ตึกแถว ห้องแถว เรือนแถว 6. ในสำนักงานหรืออาคาร

9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนรวมผู้ตอบแบบสอบถาม ที่พักอาศัยอยู่จริงในปัจจุบัน จำนวน คน

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจของท่าน

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	มูลฝอย แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) มูลฝอยย่อยสลาย 2) มูลฝอยรีไซเคิล 3) มูลฝอยทั่วไป 4) มูลฝอยอันตราย		
2	อาหารที่ร้อนและประเภททอด ถ้านำไปใส่ในกล่องโฟมบรรจุอาหาร ทำให้เกิดสารอันตรายต่อสุขภาพได้		
3	การกำจัดมูลฝอยทุกประเภทโดยการฝังกลบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลเสียต่อน้ำใต้ดิน		
4	มูลฝอยที่พบมากที่สุดในครัวเรือน คือ มูลฝอยย่อยสลาย		
5	มูลฝอยรีไซเคิล คือ วัสดุเหลือใช้ที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้		
6	มูลฝอย ประเภทกระป๋อง อะลูมิเนียม ขวดแก้ว สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำไปขายได้		
7	มูลฝอยทั่วไปที่มักพบ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม พลาสติกห่อลูกอม ถุงพลาสติก โฟม		
8	การทิ้งมูลฝอยอันตรายปะปนกับมูลฝอยอื่นๆ ไม่เกิดอันตรายต่อสุขภาพ		
9	ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ ภาชนะบรรจุสารเคมี เป็นมูลฝอยอันตราย		
10	การคัดแยกมูลฝอย เป็นการแยกแต่ละประเภทต่างๆสามารถรวมกันได้		
11	การคัดแยกมูลฝอยอันตราย ต้องแยกเป็นสัดส่วนออกจากมูลฝอยอื่นๆ		
12	การลดปริมาณมูลฝอยจะต้องใช้ภาชนะที่ใช้แทนถุงพลาสติก เช่น ใ้ตะกร้า ปิ่นโต ถุงผ้า		
13	การนำถุงผ้าหรือตะกร้า ไปจ่ายตลาดจะช่วยลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกลงได้ นับว่าเป็นการลดการใช้		
14	การใช้ซ้ำ คือ การนำสิ่งต่างๆที่ใช้งานไปแล้ว และยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้อีก		
15	กระดาษ ขวดพลาสติก ฝากระป๋องน้ำอัดลม สามารถนำกลับเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่		
16	การเผาเป็นวิธีกำจัดมูลฝอย ประเภทถุงพลาสติก กล่องโฟมบรรจุอาหารที่ถูกรื้อ		

ส่วนที่ 3 ทักษะต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกรู้สึก และความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ทัศนคติเกี่ยวกับมูลฝอย	ระดับความเห็น		
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
1	ท่านคิดว่า การจัดการมูลฝอยในชุมชนให้ได้ผลสำเร็จ ควรเริ่มจากครัวเรือน			
2	ท่านคิดว่าควรเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทน และมีอายุการใช้งานนานเพื่อเป็นการลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นลง ลดการก่อให้เกิดมูลฝอย			
3	ท่านคิดว่า กิจกรรมขยะแลกไข่ เพื่อส่งเสริมการคัดแยกมูลฝอย มีผลทำให้มูลฝอยในชุมชนลดลง			
4	ท่านยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยรีไซเคิล เช่น ขวดน้ำพลาสติก ขวดประเภทต่างๆ กระป๋อง ฯลฯ ถ้ามีหน่วยงานภาครัฐดำเนินการประสานร้านรับซื้อของเก่า			
5	ท่านคิดว่า เศษผัก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภค ไม่ควรทิ้งรวมไว้กับขยะทั่วไป เพราะยากต่อการนำไปกำจัด			
6	ท่านคิดว่า เศษผัก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภค จำเป็นต้องรวบรวมไว้และใส่ภาชนะที่ปิดฝาปิดมิดชิดเพื่อทำน้ำหมักชีวภาพหรือปุ๋ยหมัก			
7	ท่านมีความยินดีที่จะช่วยลดมูลฝอยย่อยสลายในครัวเรือนโดยการนำมูลฝอยย่อยสลายในบ้านมาทำปุ๋ยหมัก อาหารสัตว์ หรือ การทำน้ำหมักชีวภาพ			
8	ท่านมีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมลดมูลฝอยรีไซเคิลในครัวเรือน			
9	ท่านคิดว่ากล่องโฟม ถูพลาสติก เป็นมูลฝอยที่ย่อยสลายยาก ทำให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาโลกร้อน			
10	ท่านคิดว่า เราควรคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนให้เหลือน้อยที่สุด ก่อนจะไปทิ้งในภาชนะรองรับขยะ			

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

มาก หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ

ปานกลาง หมายถึง ปฏิบัติบางครั้ง

น้อย หมายถึง ปฏิบัติน้อยครั้งหรือไม่เคยปฏิบัติ

ข้อ	พฤติกรรมการจัดการมูลฝอย	ระดับพฤติกรรม		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
	ด้านการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน			
1	ท่านคัดแยกขวดน้ำพลาสติก ขวดต่างๆ กระจังน้ำอัดลม หรือวัสดุรีไซเคิลอื่นๆ ออกจากขยะทั่วไป โดยแยกเก็บเอาไว้ต่างหาก			
2	ท่านมีการแยกประเภทหลอดไฟ ถ่านไฟฉาย และ กระจังสเปรย์ เพื่อเอาไปไว้ ณ จุดรวบรวมขยะอันตรายของชุมชน			
3	ท่านแยกเศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ไว้ในภาชนะที่ปิดมิดชิด สำหรับทำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมักหรืออาหารสัตว์			
4	ท่านใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าใส่สิ่งของ ในการไปจับจ่ายซื้อสินค้าในตลาด แทนการใช้ถุงพลาสติก			
5	ในครัวเรือนของท่านมีการคัดแยกถุงพลาสติก			
	ด้านการเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน			
6	ท่านเก็บ รวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน แล้วทำการคัดแยกก่อนนำไปกำจัด			
7	ท่านเก็บรวบรวมมูลฝอยรีไซเคิลเช่นขวดพลาสติกเพื่อนำไปขายหรือบริจาค			
8	ท่านเก็บรวบรวมมูลฝอยอันตราย ออกจากมูลฝอยประเภทอื่นก่อนนำไปทิ้ง เพื่อป้องกันวัตถุหรือสารอันตราย ที่อาจเกิดอันตรายต่อคนในครัวเรือน			

ข้อ	พฤติกรรมการจัดการมูลฝอย	ระดับพฤติกรรม		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
9	ท่านเก็บรวบรวมมูลฝอยย่อยสลาย เช่น เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ฯลฯ ในการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ หรืออาหารสัตว์ ไปเพื่อลดมูลฝอยในพื้นที่			
10	ท่านเก็บรวบรวมถุงพลาสติก ถุงหิ้ว แยกไว้เพื่อนำมาใช้ซ้ำ หรือรวบรวมนำไปขาย			
	ด้านการลดการใช้			
11	ท่านพยายามไม่นำมูลฝอย เช่น ถุงพลาสติก ถุงกระดาษ กระดาษห่อของ โฟม เข้าบ้าน			
12	ท่านใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยารีดผ้า น้ำยาทำความสะอาด เพื่อลดบรรจุภัณฑ์หีบห่อที่จะนำขยะเข้าบ้าน			
13	ท่านพยายามลดปริมาณมูลฝอยอันตรายในบ้าน หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีภายในบ้าน เช่น ยากำจัดแมลง หรือน้ำยาทำความสะอาดต่างๆ			
14	ท่านเปลี่ยนไปใช้ผลิตภัณฑ์ทางธรรมชาติแทนการใช้สารเคมี			
15	ท่านพยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟมและพลาสติกซึ่งกำจัดยาก โดยใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการจับจ่ายซื้อของ ใช้ปิ่นโตหรือภาชนะใส่อาหาร			
	ด้านการใช้ซ้ำ			
16	ท่านนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกที่สะอาด ก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่งหรือใช้เป็นถุงใส่มูลฝอยในบ้าน			
17	ท่านนำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำขวดน้ำอัดลมทำด้วยพลาสติก มาดัดแปลงนำมาใส่ปุ๋ยน้ำชีวภาพ กากน้ำตาล เป็นต้น			
18	ท่านใช้วัสดุเหลือใช้มาใช้อย่างคุ้มค่า เช่น ใช้กระดาษทั้งสองหน้า มีการนำขวดมาใช้ประโยชน์ซ้ำๆ นำถุงพลาสติกที่สะอาดมาใช้ซ้ำ เป็นต้น			

ข้อ	พฤติกรรมการจัดการมูลฝอย	ระดับพฤติกรรม		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
	ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่			
19	ท่านนำวัสดุ / กระดาษ / แก้ว / พลาสติก / ขวดพลาสติก ในครัวเรือน โดยนำไปขาย เพื่อเข้าสู่กระบวนการนำกลับมาใช้ใหม่ต่อไป			
20	ท่านนำวัสดุ / กระดาษ / แก้ว / พลาสติก / ขวดพลาสติก ในครัวเรือน โดยการนำไปบริจาค			
21	ท่านนำถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้ ไว้สำหรับใส่ของในครัวเรือน			
22	ท่านเก็บกระดาษ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ในครัวเรือน โดยนำไปขาย			
23	ท่านเก็บกระดาษ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ ในครัวเรือน โดยการนำไปบริจาค			
24	ท่านเก็บกล่องนมในครัวเรือน โดยนำไปขาย			
25	ท่านเก็บกล่องนมในครัวเรือน โดยการนำไปบริจาค			
	การกำจัดมูลฝอยในครัวเรือน			
26	ท่านนำเศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใช้ทำปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพหรือไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์			
27	ท่านได้นำ วัสดุรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระจกใส อัดลม เป็นต้น ไปบริจาคหรือขายให้แก่ผู้รับซื้อ/ร้านขายของเก่า			
28	ท่านได้นำหลอดไฟ แบตเตอรี่มือถือ กระจกสเปร์ย ภาชนะบรรจุใส่สารเคมี ถ่านไฟฉาย โดยการไปวางไว้ในจุดรวบรวมมูลฝอยอันตรายของแต่ละชุมชน			
29	ท่านใช้ถุงผ้าหรือถุงจากวัสดุธรรมชาติ แทนถุงพลาสติก			
30	ท่านใช้ปั่นโต กล่องหรือภาชนะที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ สำหรับใส่อาหาร แทนกล่องโฟม			

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน
คำชี้แจง โปรดเติมคำในช่องว่างเพื่อแสดงความคิดเห็นของท่าน

1. การคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน

.....
.....

2. การเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน

.....
.....

3. การลดการใช้มูลฝอยในครัวเรือน

.....
.....

4. การใช้ซ้ำมูลฝอยในครัวเรือน

.....
.....

5. การนำกลับมาใช้ใหม่

.....
.....

6. การกำจัดมูลฝอย

.....
.....

7. อื่นๆเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือน

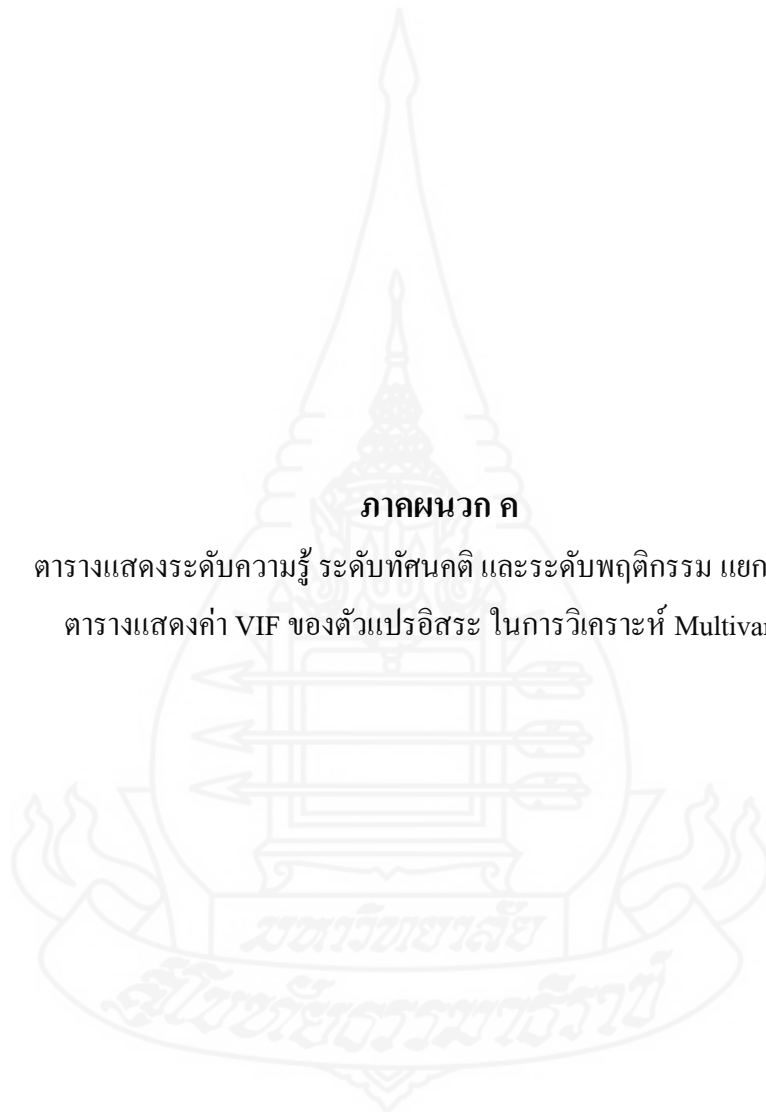
.....
.....

หมายเหตุ ปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนของท่าน (ขยะมูลฝอยสะสม 1 วัน) จำนวน กิโลกรัม

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาในการให้ข้อมูล

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงระดับความรู้ ระดับทัศนคติ และระดับพฤติกรรม แยกรายข้อ
ตารางแสดงค่า VIF ของตัวแปรอิสระ ในการวิเคราะห์ Multivariate

ระดับความรู้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ดี	58	18.59
ปานกลาง	109	34.94
น้อย	145	46.47

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

ความรู้ในการจัดการมูลฝอย ในครัวเรือน	คำตอบของหัวหน้าครัวเรือน			
	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มูลฝอย แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) มูลฝอยย่อยสลาย 2) มูลฝอยรีไซเคิล 3) มูลฝอยทั่วไป 4) มูลฝอยอันตราย	123	39.42	189	60.58
2. อาหารที่ร้อนและประเภททอด ถ้านำไปใส่ใน กล่องโฟมบรรจุอาหาร ทำให้เกิดสารอันตราย ต่อสุขภาพได้	208	66.67	104	33.33
3. การกำจัดมูลฝอยทุกประเภทโดยการฝังกลบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลเสียต่อน้ำใต้ดิน	159	50.96	153	49.04
4. มูลฝอยที่พบมากที่สุดในครัวเรือน คือ มูลฝอย ย่อยสลาย	149	47.76	163	52.24
5. มูลฝอยรีไซเคิล คือ วัสดุเหลือใช้ที่ สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้	219	70.19	93	29.81
6. มูลฝอย ประเภทกระป๋อง อะลูมิเนียม ขวดแก้ว สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือ นำไปขายได้	285	91.35	27	8.65

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ในการจัดการมูลฝอย ในครัวเรือน	คำตอบของหัวหน้าครัวเรือน			
	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. มูลฝอยทั่วไปที่มีกพบ เช่น ห่อพลาสติก ใส่ขนม พลาสติกห่อลูกอม ถุงพลาสติกโฟม	116	37.18	196	62.82
8. การทิ้งมูลฝอยอันตรายปะปนกับมูลฝอย อื่นๆเกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย และสิ่งแวดล้อม	136	43.59	176	56.41
9. ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ ภาชนะบรรจุสารเคมี เป็นมูลฝอยอันตราย	199	63.78	113	36.22
10. การคัดแยกมูลฝอย เป็นการแยกแต่ละ ประเภทต่างๆไม่สามารถรวมกันได้	182	58.33	130	41.67
11. การคัดแยกมูลฝอยอันตราย ต้องแยกเป็น สัดส่วนออกจากมูลฝอยอื่นๆ	125	40.06	187	59.94
12. การลดปริมาณมูลฝอยจะต้องใช้ภาชนะที่ ใช้แทนถุงพลาสติก เช่น ใ้ตะกร้า ปิ่นโต ถุงผ้า	217	69.55	95	30.46
13. การนำถุงผ้าหรือตะกร้า ไปจ่ายตลาดจะ ช่วยลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกลงได้ นับว่าเป็นการลดการใช้	253	81.09	59	18.91
14. การใช้ซ้ำ คือ การนำสิ่งต่างๆที่ใช้งานไป แล้ว และยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้อีก	267	85.58	45	14.42
15. กระดาษ ขวดพลาสติก ฝากระป๋อง น้ำอัดลม นำกลับมาใช้ใหม่	258	82.69	54	17.31
16. การเผาเป็นวิธีกำจัดมูลฝอย ประเภทถุง พลาสติก ถังโฟมบรรจุอาหารที่ไม่ถูกวิธี	200	64.10	112	35.90

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ดี	282	90.40
ปานกลาง	29	9.30
ต่ำ	1	0.30

ตารางที่ 4 แสดงระดับทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนแยกรายข้อ

ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ท่านคิดว่า การจัดการมูลฝอยในชุมชนให้ได้ผลสำเร็จ ควรเริ่มจากครัวเรือน	1.38	0.67	ดี
2. ท่านคิดว่าควรเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทน และมีอายุการใช้งานนาน เพื่อเป็นการลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นลง ลดการก่อให้เกิดมูลฝอย	1.24	0.85	ปานกลาง
3. ท่านคิดว่า กิจกรรมขยะแลกไข่ เพื่อส่งเสริมการคัดแยกมูลฝอย มีผลทำให้มูลฝอยในชุมชนลดลง	1.61	0.50	ดี
4. ท่านยินดีที่จะคัดแยกมูลฝอยรีไซเคิล เช่น ขวดน้ำพลาสติก ขวดประเภทต่างๆ กระป๋อง ฯลฯ ถ้ามีหน่วยงานภาครัฐ ดำเนินการประสานร้านรับซื้อของเก่า	1.84	0.38	ดี
5. ท่านคิดว่า เศษผัก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภคไม่ควรทิ้งรวมไว้กับขยะทั่วไป เพราะยากต่อการนำไปกำจัด	1.80	0.45	ดี
6. ท่านคิดว่า เศษผัก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ ที่เหลือจากการบริโภค จำเป็นต้องรวบรวมไว้และใส่ภาชนะที่ปิดฝาปิดชิดเพื่อทำน้ำหมักชีวภาพหรือปุ๋ยหมัก	1.81	0.42	ดี
7. ท่านมีความยินดีที่จะช่วยลดมูลฝอยย่อยสลายในครัวเรือน โดยการนำมูลฝอยย่อยสลายในบ้านมาทำปุ๋ยหมัก อาหารสัตว์ หรือการทำน้ำหมักชีวภาพ	1.74	0.45	ดี

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอยของครัวเรือน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
8.ท่านมีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมลดมูลฝอยรีไซเคิลในครัวเรือน	1.80	0.41	ดี
9.ท่านคิดว่ากล่องโฟม ถุงพลาสติก เป็นมูลฝอยที่ย่อยสลายยาก ทำให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาโลกร้อน	1.67	0.52	ดี
10.ท่านคิดว่า เราควรคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือนให้เหลือน้อยที่สุด ก่อนจะไปทิ้งในภาชนะรองรับขยะ	1.71	0.48	ดี

ตารางที่ 5 แสดงระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับพฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ดี	26	8.30
ปานกลาง	132	42.30
ต่ำ	154	49.40

ตารางที่ 6 แสดงระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนภาพรวมรายด้าน

พฤติกรรมจัดการมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ด้านการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน	1.72	0.31	ปานกลาง
2. ด้านการเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน	1.76	0.43	ปานกลาง
3. ด้านการลดการใช้	1.86	0.60	ปานกลาง
4. ด้านการใช้ซ้ำ	1.99	0.51	ปานกลาง
5. ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	1.66	0.53	ต่ำ
6. ด้านการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือน	1.50	0.40	ต่ำ

ตารางที่ 7 แสดงระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนแยกรายด้านการคัดแยก
มูลฝอย

ที่	ด้านการคัดแยกมูลฝอย	\bar{x}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านคัดแยกขวดน้ำพลาสติก ขวดต่างๆ กระจก น้ำอัดลม หรือวัสดุรีไซเคิลอื่นๆ ออกจากขยะทั่วไป โดยแยกเก็บเอาไว้ต่างหาก	1.68	0.63	ปานกลาง
2	ท่านมีการแยกประเภทหลอดไฟ ถ่านไฟฉาย และ กระป๋องสเปรย์ เพื่อเอาไป ไว้ ณ จุดรวบรวมขยะ อันตรายของชุมชน	1.67	0.50	ปานกลาง
3	ท่านแยกเศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ไว้ในภาชนะ ที่ปิดมิดชิด สำหรับทำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมักหรือ อาหารสัตว์	1.61	0.55	ต่ำ
4	ท่านใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าใส่สิ่งของ ในการไปจับจ่ายซื้อ สินค้าในตลาด แทนการใช้ถุงพลาสติก	1.73	0.56	ปานกลาง
5	ในครัวเรือนของท่านมีการคัดแยกถุงพลาสติก	1.94	0.46	ปานกลาง

ตารางที่ 8 แสดงระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนแยกรายด้านการเก็บรวบรวมมูลฝอย

ที่	ด้านการเก็บรวบรวมมูลฝอย	\bar{x}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านเก็บรวบรวมมูลฝอยในครัวเรือน แล้วทำการคัดแยกก่อนนำไปกำจัด	1.87	0.84	ปานกลาง
2	ท่านเก็บรวบรวมมูลฝอยรีไซเคิลเช่นขวดพลาสติกเพื่อนำไปขายหรือบริจาค	1.64	0.64	ต่ำ
3	ท่านเก็บรวบรวมมูลฝอยอันตราย ออกจากมูลฝอยประเภทอื่นก่อนนำไปทิ้งเพื่อป้องกันวัตถุหรือสารอันตราย ที่อาจเกิดอันตรายต่อคนในครัวเรือน	1.57	0.53	ต่ำ
4	ท่านเก็บรวบรวมมูลฝอยย่อยสลาย เช่น เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ฯลฯ ในการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ หรืออาหารสัตว์ ไปเพื่อลดมูลฝอยในพื้นที่	1.58	0.55	ต่ำ
5	ท่านเก็บรวบรวมถุงพลาสติก ถุงหูหิ้ว แยกไว้เพื่อนำมาใช้ซ้ำ หรือรวบรวมนำไปขาย	2.18	0.57	ปานกลาง

ตารางที่ 9 แสดงระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนแยกรายด้านการลดการใช้

ที่	ด้านการลดการใช้	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านพยายามไม่นำมูลฝอย เช่น ถูพลาสติก ถูกระดาษ กระดาษห่อของ โฟมเข้าบ้าน	1.85	0.70	ปานกลาง
2	ท่านใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเคมี เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม น้ำยารีดผ้า น้ำยาทำความสะอาด เพื่อลดบรรจุภัณฑ์หีบห่อที่จะนำขยะเข้าบ้าน	2.00	0.78	ปานกลาง
3	ท่านพยายามลดปริมาณมูลฝอยอันตรายในบ้าน หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีภายในบ้าน เช่น ยากำจัดแมลง หรือน้ำยาทำความสะอาดต่างๆ	1.97	0.75	ปานกลาง
4	ท่านเปลี่ยนไปใช้ผลิตภัณฑ์ทางธรรมชาติแทนการใช้สารเคมี	1.56	0.72	ต่ำ
5	ท่านพยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟมและพลาสติกซึ่งกำจัดยาก โดยใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการจับจ่ายซื้อของ ใช้ปิ่นโตหรือภาชนะใส่อาหาร	1.95	0.74	ปานกลาง

ตารางที่ 10 แสดงระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนแยกรายด้านการใช้ซ้ำ

ที่	ด้านการใช้ซ้ำ	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถูพลาสติกที่สะอาด ก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่งหรือใช้เป็นถุงใส่มูลฝอยในบ้าน	2.15	0.53	ปานกลาง
2	ท่านนำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำขวดน้ำอัดลมทำด้วยพลาสติก มาดัดแปลงนำมาใส่ปุ๋ยน้ำชีวภาพ กากน้ำตาล เป็นต้น	1.78	0.79	ปานกลาง
3	ท่านใช้วัสดุเหลือใช้มาใช้อย่างคุ้มค่า เช่น ใช้กระดาษทั้งสองหน้า มีการนำขวดมาใช้ประโยชน์ซ้ำๆ นำถูพลาสติกที่สะอาดมาใช้ซ้ำ เป็นต้น	2.05	0.63	ปานกลาง

ตารางที่ 11 แสดงระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนแยกรายด้านการนำกลับมาใช้ใหม่

ที่	ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านนำวัสดุ / กระดาษ / แก้ว / พลาสติก / ขวดพลาสติก ในครัวเรือนโดยนำไปขาย เพื่อเข้าสู่กระบวนการนำกลับมาใช้ใหม่ต่อไป	1.62	0.64	ต่ำ
2	ท่านนำวัสดุ / กระดาษ / แก้ว / พลาสติก / ขวดพลาสติก ในครัวเรือนโดยการนำไปบริจาค	1.56	0.69	ต่ำ
3	ท่านนำถูพลาสติกที่ยังใช้งานได้ ไว้สำหรับใส่ของในครัวเรือน	2.23	0.61	ปานกลาง
4	ท่านเก็บกระดาษ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ในครัวเรือน โดยนำไปขาย	1.50	0.74	ต่ำ
5	ท่านเก็บกระดาษ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ ในครัวเรือน โดยการนำไปบริจาค	1.64	0.76	ต่ำ
6	ท่านเก็บกล่องนมในครัวเรือน โดยนำไปขาย	1.67	0.83	ปานกลาง
7	ท่านเก็บกล่องนมในครัวเรือน โดยการนำไปบริจาค	1.42	0.71	ต่ำ

ตารางที่ 12 แสดงระดับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือนแยกรายด้านการกำจัด
มูลฝอย

ที่	ด้านการกำจัดมูลฝอย	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1	ท่านนำเศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใช้ทำปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพหรือไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์	1.59	0.55	ต่ำ
2	ท่านได้นำ วัสดุรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระจังน้ำอัดลม เป็นต้น ไปบริจาคหรือขายให้แก่ผู้รับซื้อ/ร้านขายของเก่า	1.62	0.64	ต่ำ
3	ท่านได้นำหลอดไฟ แบตเตอรี่มือถือ กระจังสเปร์ย ภาชนะบรรจุใส่สารเคมี ถ่านไฟฉาย โดยการไปวางไว้ในจุดรวบรวมมูลฝอยอันตรายของแต่ละชุมชน	1.53	0.55	ต่ำ
4	ท่านใช้ถุงผ้าหรือถุงจากวัสดุธรรมชาติ แทนถุงพลาสติก	1.36	0.635	ต่ำ
5	ท่านใช้ปิ่นโต กล่องหรือภาชนะที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ สำหรับใส่อาหาร แทนกล่องโฟม	1.44	0.66	ต่ำ

ตารางที่ 13 ค่า Tolerance และ VIF ของตัวแปรอิสระ ในการวิเคราะห์ multivariate

Coefficients^a

Model		Collinearity Statistics	
		Tolerance	VIF
1	ประถมศึกษา	.716	1.397
	ปริญญาตรี	.575	1.740
	รับราชการ	.571	1.752
	ค้าขาย	.628	1.593
	พ่อบ้าน/แม่บ้าน	.675	1.482
	ธุรกิจส่วนตัว	.493	2.030
	รายได้ไม่เกิน 10,000 บาท	.537	1.861
	ทาวน์เฮ้าส์	.673	1.486
	สมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน	.838	1.193
	ทัศนคติต่อการจัดการมูลฝอย ของครัวเรือน	.770	1.299

a. Dependent Variable: คะแนนรวมพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของหัวหน้าครัวเรือน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายกมลชัย จันทร์ศรี
วัน เดือน ปีเกิด	2 มิถุนายน 2518
ภูมิลำเนา	พระพุทธรบาท สระบุรี
ประวัติการศึกษา	สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2545
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเทศบาลตำบลป้อมเปี้ยก
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

